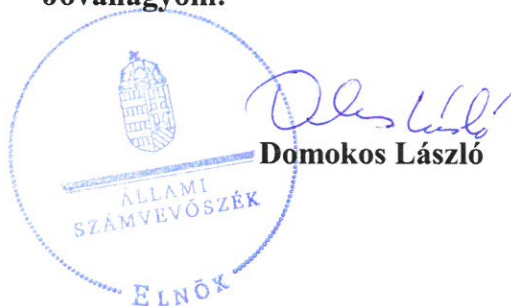

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

**Elemzés
a Költségvetési Tanács részére
a 2018. I. félévi költségvetési folyamatokról**

Jóváhagyom:

2018. augusztus

Felügyeleti vezető: Dr. Pulay Gyula Zoltán

Projektvezető: Böröcz Imre

Az elemzéshez részanyagot készítették:

Meyerné Horváth Judit

Mokánszkiné Mengyi Andrea

Orosz Diána

Preller Zsuzsanna

Szilas István

Közreműködő szakértő:

Dr. Báger Gusztáv

-

Tartalom

Vezetői összefoglaló	5
Bevezetés.....	8
1 A 2018. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS VÉGREHAJTÁSÁT, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ MAKROGAZDASÁGI TENDENCIÁK BEMUTATÁSA, ÉRTÉKELÉSE	9
1.1 A GDP dinamikus bővülése.....	10
1.2 A háztartások fogyasztásának jövedelem oldali megalapozása.....	11
1.3 A foglalkoztatottság emelkedése	12
1.4 Az infláció növekedése	13
2 A KÖZPONTI ALRENDSZER EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA	15
2.1 A pénzforgalmi hiány alakulása.....	15
2.2 Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása.....	17
3 AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS, EZEN BELÜL A KÖZPONTI ALRENDSZER ADÓSSÁGÁNAK ALAKULÁSA.....	18
4 A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA.....	20
4.1 A vállalkozások költségvetési befizetései.....	22
4.2 A fogyasztáshoz kapcsolt adók.....	23
4.3 A lakosság költségvetési befizetései	25
5 A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA.....	26
5.1 Egyéb lakástámogatások.....	26
5.2 Szociálpolitikai menetdíj támogatás	28
5.3 Az állam által vállalt kezesség és garancia érvényesítése	28
6 NEMZETI FOGLALKOZTATÁSI ALAP.....	29
7 NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ALAP	30
8 A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK TARTALÉKAINAK FELHASZNÁLÁSA.....	31
9 AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK.....	31
10 AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA	31
10.1 Az uniós támogatások felhasználásának keretei	31
11 A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA.....	34
11.1 A költségvetési fejezetek bevételeinek alakulása.....	34
11.2 A költségvetési fejezetek kiadásainak alakulása	35
12 AZ ÁLLAM VAGYONÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA	37
12.1 Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása	37
12.2 A Nemzeti Földalap költségvetésének teljesülése	38
13 A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSAINAK ALAKULÁSA	39
14 A KÖZPONTI TARTALÉKOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA	40

15 A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI KÖLTSÉGVETÉSÉNEK ALAKULÁSA..	40
.....	
15.1 Nyugdíjbiztosítási Alap.....	41
15.2 Egészségbiztosítási Alap	43
1. melléklet.....	45
2. melléklet.....	47
Fogalomtár	48
Rövidítések jegyzéke.....	52

Vezetői összefoglaló

Az Állami Számvevőszék –a Költségvetési Tanács feladatainak támogatására – elvégezte a 2018. első félévi makrogazdasági és költségvetési adatok elemzését. Felmérte, hogy a makrogazdasági környezetben miként alakultak a pénzforgalmi folyamatok, a költségvetés végrehajtása során mely költségvetési előirányzatoknál történt az időarányos teljesítéstől kockázatosnak minősülő eltérés, illetve értékelt a hiánycél és az államadósság-szabály teljesíthetőségét.

A makrogazdasági folyamatok 2018 első felében kedvezően alakultak. A gazdaság teljesítménye (GDP) 4,5%-kal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Nőtt a végső fogyasztás – ezen belül a háztartások fogyasztása és ennél kisebb mértékben a közösségi fogyasztás –, továbbá jelentősen emelkedett a bruttó állóeszköz-felhalmozás. A GDP növekedését meghaladó mértékű volt az export bővülése. Az import ennél dinamikusabb növekedése mellett a külkereskedelmi többlet a félév végén 3,3 milliárd euró volt. A gazdasági növekedés termelési oldalának elemei közül az első félévben az ipar termelése 3,5%-kal, az építőipar 19,1%-kal bővült a korábbi év hasonló időszakához képest.

A munkajövedelmek dinamikus növekedése részben a lakossági fogyasztás gyors bővülésével, részben pedig a háztartások pénzügyi vagyonának gyors növekedésével járt együtt. A bruttó átlagkeresetek a nemzetgazdaságban 2018. január-júniusi időszakban 11,9%-kal voltak magasabbak, mint a korábbi év hasonló időszakában. A havi átlagos bruttó munkajövedelem 339 900 forint volt, a reálkereset emelkedése a hat hónap alatt 9,4%-os volt. Az egyes szakmákban meglévő munkaerőhiány miatt erősödött a munkaerőért folyó verseny, ami a béremelési trend fennmaradását valószínűsíti. Magasan áll a lakossági bizalmi indikátor, emelkedtek a háztartások pénzügyi megtakarításai, ugyanakkor a hitelfelvételük is bővült, a háztartások nettó pénzügyi vagyona 2018. június végén 41,2 ezermilliárd forint volt.

A foglalkoztatottak átlagos létszáma 2018. április-júniusi időszakban 4 millió 475 ezer fő volt, 55 ezer fővel több, mint egy évvel korábban. A 15–64 éves korosztály foglalkoztatási rátája 69,3%-ot ért el. A munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 31 ezer fővel, 165 ezerre, a munkanélküliségi ráta 0,7 százalékponttal, 3,6%-ra csökkent.

A 2018. január-júniusban az előző év azonos időszakához képest a fogyasztói árak 2,3%-kal nőttek. Döntően az olajárak emelkedésének hatására március óta a havi mutatók növekvő tendenciát mutatnak. Ugyanakkor a maginfláció április óta a 2,4%-os szinten maradt.

A kedvező makrogazdasági folyamatok hatást gyakoroltak a központi költségvetés bevételi és kiadási oldalának teljesítési adataira is. A költségvetés egyes bevételei az időarányoshoz képest túlteljesültek; kiemelten a kisadózók tételes adója, a kisvállalati adó, a személyi jövedelemadó, a pénzügyi tranzakciós illeték, de az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek is meghaladták az időarányost. Emellett az Egészségbiztosítási Alap egyes bevételei előirányzatai (szociális hozzájárulási adó és járulékok és egészségügyi hozzájárulás) az időarányosnál magasabban teljesültek, egyes kiadási előirányzatok (táppénz és a rokkantsági, rehabilitációs ellátások) esetében pedig kiadási megtakarítás keletkezett.

Egyes adóbevételek – kiemelten a társasági adó, az általános forgalmi adó, jövedéki adóbevételek – félévi teljesülése is elmaradt az időarányostól, utóbbiak esetében viszont a második félévben az időarányosnál magasabb összegű teljesítés várható. Az Egészségbiztosítási Alapba tartozó egyes előirányzatokra fordított kiadások (gyógyszertámogatás, gyermekgondozási díj) az időarányosnál magasabban teljesültek.

A tervezett előirányzatok időarányostól való eltéréseinek értékelései alapján az elemzés által feltárt és számszerűsített hiánynövelő és -csökkentő tételek egyenlegükben nem jelentős nagyságrendűek, így a hiány alakulását alapvetően nem befolyásolják. A bevételi oldalon a társasági adóbevételek 60,0-80,0 Mrd Ft-os alulteljesülése várható, melyet a kisvállalati adóbevételek 10,0-15,0 Mrd Ft-os túlteljesülése részben ellensúlyoz. A személyi jövedelemadó bevételek esetében a bér- és keresettömeg magasabb alakulása miatt 30,0-40,0 Mrd Ft a várható bevételi többlet. Az Egészségbiztosítási Alap bevételei és kiadásai év végéig várhatóan úgy alakulnak, hogy összességében 8,0-14,0 Mrd Ft többlet keletkezik. A személyi jövedelemadó és az Egészségbiztosítási Alap egyes kiadási tételénél azonosított kockázatokra az ÁSZ már a 2018. évi költségvetés véleményezése során is felhívta a figyelmet.

Az összességében kedvező költségvetési folyamatok ellenére 2018. év első félévében a központi alrendszer pénzforgalmi egyenlege 1420,5 Mrd Ft deficittel teljesült, ami 4,4%-kal meghaladta a 2018. évre tervezett teljes pénzforgalmi hiány összegét. A pénzforgalmi hiány a központi költségvetésben alakult ki, amelynek kiadásai a 2018. évi időarányos előirányzatot meghaladták (53,7%-ban), míg bevételei az időarányoshoz képest 2,4 százalékponttal alulteljesültek. A Társadalombiztosítási Alapok és az Elkülönített Állami Pénzalapok pozitív (összességében 55,8 Mrd Ft) pénzforgalmi egyenlegei csak kis mértékben tudták ellensúlyozni a központi költségvetésben keletkezett hiányt.

A pénzforgalmi hiány időarányostól eltérő teljesülését a bevételi oldalon elsősorban az európai uniós támogatások rendkívül alacsony szintű beérkezése okozta, az időarányoshoz képest az elmaradás 2018. június végén közel 800 Mrd Ft volt. Ugyanakkor az ezzel kapcsolatos kockázatot csökkenti, hogy az uniós bevételek késedelmes beérkezése miatti összeg nem növeli az uniós módszertan szerint számított hiányt, és korrekciós tételként kerül figyelembevételre az államadósság-mutató magyar szabályok szerinti kiszámításakor. A kiadási oldalon az időarányost meghaladó (költekezés is növelte a központi költségvetés hiányát. A túllépést elsősorban a központi költségvetési szervek kiadásainak az időarányost 8 százalékponttal meghaladó költekezése okozta. A kiadások gyorsabb növekedését részben a bevételeik tervezettnél meghaladó növekedése, részben a 2017. évi jelentős maradványok felhasználása tette lehetővé. Ez utóbbi azonban kockázatot jelent, ha ugyanis az előző évben keletkezett maradványok felhasználása meghaladja az adott évben keletkezett maradványok összegét, akkor az növeli a pénzforgalmi hiányt.

A központi alrendszer hiányadatainak és összetevőinek figyelembe vételével a Kvtv-ben meghatározott 1360,7 Mrd Ft-os, 3,3%-os pénzforgalmi szemléletű hiánycél az év végén abban az esetben teljesülhet, amennyiben a második félévben felgyorsul az uniós bevételek beérkezése, illetve a költségvetési fejezetek kiadásainak teljesítésénél figyelembevételre kerül a bevétellel való fedezettség.

A költségvetési kockázatok kezelésére év végéig az Országvédelmi Alapban a még fel nem használt 31,9 Mrd Ft rendelkezésre áll, a rendkívüli kormányzati intézkedések előirányzatból 66,3 Mrd Ft még nem került felhasználásra, a fejezeti tartalékok pedig érintetlenek voltak.

A központi költségvetés adóssága 2018. első hat hónapjában a 2017. év végi állományhoz képest 1587,5 Mrd Ft-tal (5,9 %-kal) növekedett, melyet az 1420,5 Mrd Ft-os hiány finanszírozása és a likviditás javítása tett szükségessé. Az adósságállomány 2018. évre tervezett növekedése 1372,2 Mrd Ft, amelyhez képest az év első felében az államadósság növekménye 14,8%-os volt.

A kedvező piaci helyzet elősegítette, hogy a növekvő finanszírozási szükségletet teljes mértékben a forintadósság növelésével ériék el a devizaadósság állományának csökkentése mellett. A központi költségvetés forintadósság állománya 1721,8 Mrd Ft-tal nőtt, míg a devizaadósság

állománya 153,1 Mrd Ft-tal csökkent az előző év végi állományhoz képest. A forintadósságon belül 2018 első félévében a diszkont kincstárjegyek részaránya jelentősen emelkedett.

Az államadósság év végi alakulásának szempontjából a központi költségvetés adóssága meghatározó, melyet a pénzforgalmi hiány alakulása nagy mértékben befolyásol, emellett az önkormányzati alrendszer adósságának és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának alakulása is hatással van. A pénzforgalmi hiányt és az önkormányzati alrendszer adósságállományának növekedését is figyelembe véve az államadósság túlteljesülése várható az év végére. A 2018-ra kimutatható jelentős implicit tartalék (melynek értéke 768,4 Mrd Ft) lényegesen meghaladja azonban az adósságállomány várható növekedését. Az implicit tartalék fedezetet nyújt az államadósságba beszámítandó valamennyi terület adósságának kedvezőtlen alakulása esetén.

Az uniós módszertan szerint értelmezett államadósság-ráta esetében, ha a kormányzati szektor államadóssága meghaladja a GDP 60%-át, az un. „egyhuszados” szabály kell teljesíteni. Figyelembe véve, hogy a 2017. év végén az uniós módszertan szerint számított államadósság ráta 73,6% volt, 2017-ben a teljesítendő csökkenés mértéke 0,7 százalékpont. Összességében az uniós szabályok szerinti államadósság-ráta csökkenését valószínűsítjük a 2018-ra vonatkozóan. Azonban az előírt 0,7 százalékpontos mértéknek való megfelelés a rendelkezésre álló adatok alapján nem ítélnélhető meg.

Bevezetés

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) értelmében a Költségvetési Tanács (KT) félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról. Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az ÁSZ elnökének a KT tagjaként ellátandó feladatait támogatja a KT által tárgyalt kérdésekhez kapcsolódó elemzésekkel.

Elemzésünk célja, hogy a 2018. első félévi makrogazdasági és költségvetési adatok alapján bemutassuk, hogy a költségvetés mely előirányzatai esetében várható az év végére az előirányzottnál magasabb vagy alacsonyabb teljesülés. Ezek alapján mutatunk rá a 2018. évi költségvetési hiánycél és az államadósság-szabály teljesülésének kockázataira, illetve értékeltük a tervezett pénzforgalmi egyenleg, a hiánycél teljesíthetőségét.

Az elemzés a Pénzügyminisztériumtól (PM), a Magyar Államkincstártól (Kincstár), Nemzeti Banktól (MNB), a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól (NAV), az Államadósság Kezelő Központ Zrt-től (ÁKK Zrt.) és a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől (NEAK) kapott adatokon alapul. Felhasználásra kerültek a KSH és az MNB egyes tájékoztatóinak nyilvános információi. A költségvetési folyamatok elemzése az I-VI. havi adatokra vonatkozott, esetenként utaltunk a július végi adatokra is. A makrogazdasági tendenciák tekintetében az adatok rendelkezésre állásának függvényében előfordul, hogy az első félévnél rövidebb időszakokra vonatkoznak az adatok, információk.

Az elemzés tárgya a Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény előirányzatai teljesülésének elemzése. Az Országgyűlés az előirányzatokon az első félévben nem módosított, így az értékelés módszertana szerint az első féléves teljesítési adatokat viszonyítjuk az időarányos eredeti előirányzathoz. A kormány, az irányító szervek és az intézményi hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosításokat nem összehasonlítási alapként, hanem a költségvetési fejezetek teljesítési adatainak elemzésekor vettük figyelembe.

Az elemzés a 2018. évi központi költségvetés meghatározó, kockázatosnak minősített előirányzatainak teljesülését mutatja be részletesen. Kockázatosnak akkor tekintünk egy előirányzatot, ha a féléves teljesülés az időarányostól legalább 3 százalékponttal eltér, vagy jelentősen eltér a tervezett időbeli alakulásától, illetve, ha a valószínűsíthető eltérés mértéke meghaladja a 3,0 Mrd Ft-ot. Ezen esetekben elemezzük az eltérés okait. Ennek során többek között azt vizsgáljuk, hogy az elmúlt években időarányosan miként alakult a féléves teljesülés, illetve a feltárjuk az esetleges jogszabály módosítások hatásait is. A kisebb értékű (5 Mrd Ft alatti) előirányzatok esetében mélyebb elemzést akkor végzünk, ha a féléves teljesülés az időarányostól több mint 10 százalékponttal eltér.

Ha az eltérést jól beazonosítható okok idézik elő, akkor számszerűsítjük a várható kockázat mértékét. Ha ilyen okot nem tudunk azonosítani, vagy azok hatását a bizonytalansági tényezők miatt nem tudjuk számszerűsíteni, akkor kizárólag a kockázat meglétére hívjuk fel a figyelmet. Az elemzés a 2018. augusztus 22-éig rendelkezésre álló adatok, információk feldolgozásán, értékelésén alapul. Becsléseinket a kockázatot hordozó előirányzatokra vonatkozóan, a pozitív és negatív kockázat jelzésével mellékletben foglaltuk össze.

Pozitív kockázat lép fel, ha a bevételi előirányzatok esetében a tervezettnél magasabb, illetve ha a kiadási előirányzatok esetében a tervezettnél alacsonyabb a várható év végi teljesülés. A negatív kockázat a bevételi előirányzatok tervezettnél alacsonyabb, illetve a kiadási előirányzatok tervezettnél magasabb felhasználása esetén merül fel. Ez utóbbi esetben – kivéve azon kiadási előirányzatokat, amelyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet – feltételezzük, hogy a kiadási előirányzatok tervezettnél magasabb teljesíthetősége érdekében a kormány-, az irányító szervek vagy az intézményi hatáskörben előirányzat-módosítás történik.

Részletes elemzés

1 A 2018. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS VÉGREHAJTÁSÁT, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSI FOLYAMATOKAT BEFOLYÁSOLÓ MAKROGAZDASÁGI TENDENCIÁK BEMUTATÁSA, ÉRTÉKELÉSE

A költségvetés bevételeire és kiadásaira, az államháztartási egyensúlyra, valamint az adósság alakulására jelentős hatást gyakorló makrogazdasági folyamatok összefoglaló áttekintéséhez a legfontosabb indikátorokat az 1. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

A főbb makrogazdasági mutatók alakulása (az előző év azonos időszakához képest, %-ban)

Felhasználási tételek	2017.				2018.
	I.	II.	III.	IV.	I.
	negyedév				
Háztartások fogyasztási kiadása	103,4	104,8	104,7	105,6	105,9
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	98,0	98,4	103,6	103,4	100,7
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől	104,7	101,5	114,9	106,7	108,3
Háztartások tényleges fogyasztása	102,5	103,6	104,8	105,2	105,1
Közösségi fogyasztás	90,4	97,2	101,8	108,8	104,6
Végső fogyasztás összesen	100,8	102,7	104,4	105,7	105,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	121,6	121,0	114,4	113,1	117,1
Bruttó felhalmozás összesen	130,0	114,4	117,7	104,4	104,5
Belföldi felhasználás összesen	105,9	105,1	107,6	105,3	104,8
Export	110,2	105,4	104,7	108,3	103,5
Import	112,7	107,6	109,1	109,7	103,8
Bruttó hazai termék (GDP) összesen	104,3	103,3	103,9	104,4	104,4

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A KSH GDP-re vonatkozó 2018 I. negyedévi második becslése óta közzétette a 2018 II. negyedév első becslését is, amely szerint az utóbbi negyedévben a gazdaság teljesítménye 4,6%-kal bővült, a **GDP 2018 első felében 4,5%-kal lett magasabb** az előző év azonos időszakához képest.

A külkereskedelmi termékforgalomra rendelkezésre álló KSH második becslésű gyorstájékoztató szerint 2018. január-májusi időszakában az egy évvel korábbihoz képest a kivitel volumene 4,7%-kal, a behozatalé 6,3%-kal emelkedett. A külkereskedelmi mérleg többlete 552 millió euróval csökkent, és 3,2 milliárd eurót tett ki. A KSH első becslésű gyorstájékoztatójában közzétette a 2018. júniusi adatokat is, amely szerint az export euróban számított értéke 8,9%-kal, az importé 8,4%-kal nőtt az előző év azonos hónapjához képest. A külkereskedelmi többlet 119 millió euróval nőtt.

A költségvetési folyamatok szempontjából a legfontosabb alakító tényezők a következők voltak:

- a GDP dinamikus bővülése;
- a háztartások fogyasztásának jövedelem oldali megalapozása;
- a foglalkoztatottság emelkedése és
- az infláció növekedése.

1.1 A GDP dinamikus bővülése

A hazai bruttó termelés növekedését elsősorban továbbra is a belső kereslet, a lakossági fogyasztás és a piaci szolgáltatások bővülése eredményezte.

A gazdasági növekedés tényezőit a *termelési oldalról* vizsgálva a KSH 2018. I. negyedévre vonatkozó második becslése alapján a volumenindexeket a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

A bruttó hazai termék (GDP) termelésének volumenindexei
(az előző év azonos időszakához képest, %-ban)

Nemzetgazdasági ág	2017.				2018.
	I.	II.	III.	IV.	I.
	negyedév				
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	96,1	89,7	91,3	88,5	99,4
Ipar	106,7	102,8	103,6	102,9	102,0
Ebből: feldolgozóipar	107,9	103,9	104,8	103,6	102,5
Építőipar	126,9	130,6	130,2	135,5	122,5
Szolgáltatások összesen	103,0	102,8	103,6	103,6	104,9
GDP összesen (piaci beszerzési áron)	104,3	103,3	103,9	104,4	104,4

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A KSH GDP-re vonatkozó 2018 I. negyedévi második becslése óta közzétette a 2018. júniusi becslését az iparra vonatkozóan, amely szerint 2018. első félévében az előző év azonos időszakához képest termelés 3,5%-kal emelkedett. Az összes értékesítés 64%-át adó külpiaci eladások volumene 1,6%-kal, a 36%-ot képviselő hazai értékesítésé 5,7%-kal bővült. További gyorstájékoztatókból ismert, hogy az építőipar hasonló tartalmú mutatója 19,1%-os növekedést mutat. A termelési indikátorok alapján azt valószínűsítjük, hogy 2018-ban a GDP volumene a tervezett szint felett emelkedik.

A GDP 2018. I. negyedévi növekedésének összetevőit *felhasználási oldalról* vizsgálva megállapítható, hogy az első negyedévben a végső felhasználás 5,0 %-kal, a belföldi felhasználás pedig 4,8 %-kal emelkedett. Mint az 1. táblázatból leolvasható, a *háztartások tényleges fogyasztása* 5,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A tényleges fogyasztás összetevői között a legnagyobb arányt képviselő háztartások fogyasztási kiadása 5,9%-kal bővült.

A *bruttó állóeszköz-felhalmozás* is jelentősen növekedett, az I. negyedévben 17,1%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának adatát. Mind az építési beruházások volumene, mind a gép- és berendezés beruházásoké jelentősen nőtt, az előbbi nagyobb mértékben.

1.2 A háztartások fogyasztásának jövedelem oldali megalapozása

A háztartások fogyasztásának növekedését a lakosság jövedelmi helyzetének gyors javulása tette lehetővé. Ennek főbb tényezői – amelyek hatására a háztartások pénzügyi megtakarítása és nettó pénzügyi vagyona is összességében növekedett – a következők voltak:

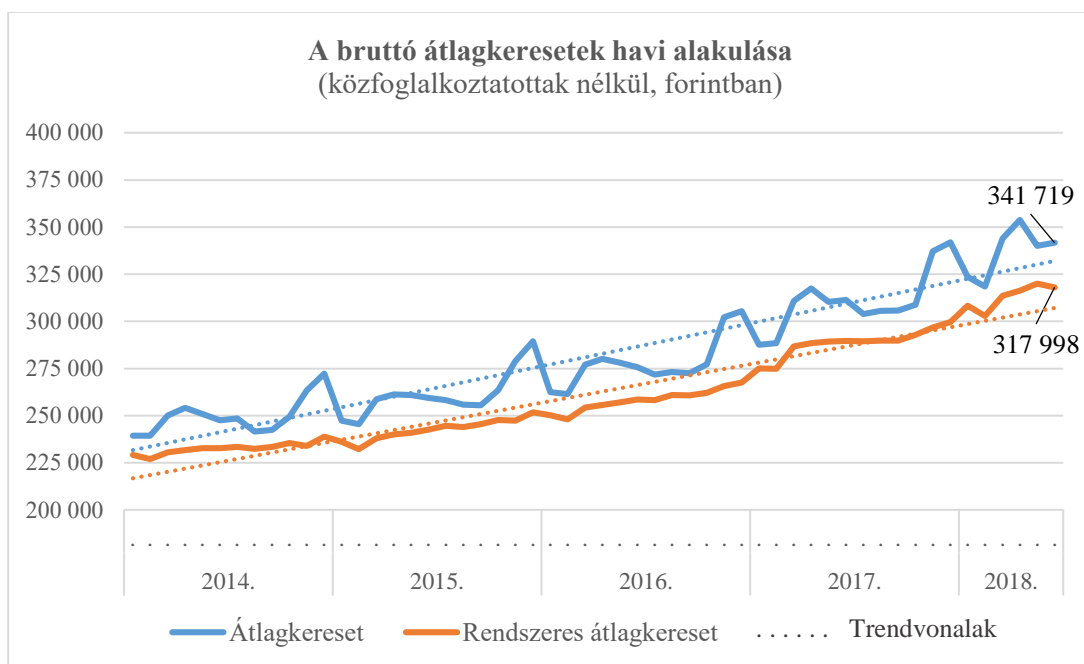
- a dinamikus béralakulás,
- a háztartások hitelállományának növekedése,
- a nagyarányú fogyasztói bizalom.

A KSH adatai alapján a 2018. január-júniusi időszakban a *bruttó átlagkeresetek* a nemzetgazdaságban 11,9%-kal, ezen belül az államháztartásban 14,9%-kal (közfoglalkoztatottak nélkül 12,1%-kal), a versenyszférában és a nonprofit szervezeteknél egyaránt 10,7%-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest. Ezen időszakban a nemzetgazdasági szintű, átlagos havi bruttó munkajövedelem 339 900 forint volt. A havi átlagkeresetek esetében a bruttó és a nettó keresetek egyaránt 11,9%-kal, a rendszeres bruttó kereset ennél kisebb mértékben, 11,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához hasonlóan. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű átlagos bruttó keresete – a legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a KSH által megfigyelt nonprofit szervezeteknél – 324 400 forint, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 336 900 forint volt. A rendszeres (prémium, jutalom, egyhavi különjuttatás nélküli) bruttó kereset 301 800 forint, az átlagos – családi kedvezmény nélkül számított – nettó kereset 215 700 forint volt. 2018-ban a családi adókedvezmény a kétgyermekes családok esetében tovább emelkedett. A kedvezményt is figyelembe véve a nettó kereseti átlagot 224 300 forintra becsülte a KSH. A költségvetési és a nonprofit szféra egyes szervezeteinél dolgozók közül mintegy 80 ezer fő – az adóváltozások ellentételezését szolgáló, a keresetbe nem tartozó – kompenzációban részesült, ennek összege átlagosan 8400, illetve 7400 forint volt.

A KSH 2018. január-júniusra vonatkozó adatai szerint a fogyasztói árak előző év azonos időszakához mért 2,3%-os növekedése mellett a reálkereset 9,4%-kal emelkedett.

Kiemelkedő béremelkedés megvalósulására – a feszes munkaerőpiaci helyzet mellett – a minimálbér és a garantált bérminimum 8%-os, illetve 12%-os emelése, a költségvetési szféra egyes területeit, továbbá bizonyos állami közszolgáltató cégek dolgozóit érintő keresetrendezések voltak hatással. A munkaerőért folyó vállalati verseny, az erősödő munkavállalói alkupoziáció lehetővé teszi, hogy az elmúlt évi kétszámjegyű béremelési trend fennmaradjon, vagy csak kissé mérséklődjön.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi átlagos bruttó keresetének alakulását közfoglalkoztatottak nélkül mutatja be – több év adatait is szemlélítve – az 1. ábra. A 2015. évben megkezdődött bérnövekedési trend – mint látható – felgyorsult ütemben folytatódott.

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A háztartások hitelállománya – az MNB adata szerint – 2018 első félévében a 2017. év végéhez képest 157,6 Mrd Ft-tal (2,2%-kal) emelkedett és meghaladta 7,3 ezermilliárd forintot. Amennyiben figyelembe vesszük a megkötött szerződéskötéseket, annak alapján az prognosztizálható, hogy a 2018. évi háztartási hitelállomány jelentősen tovább emelkedik. Kiemelendő azoknak a minőségi változásoknak a jelentősége is, amelyeket a Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitel termékek és a fix kamatozású lakáshitelek arányának a növekedése eredményezett. Mindez elősegítette a lakossági fogyasztás, valamint a lakossági beruházások további élénkülését.

Felgyorsult a lakáspiaci aktivitás és a növekvő vásárlóerő mellett meghatározó tényező a lakossági (fogyasztói) bizalom is, amely a hitellehetőség igénybevételével hozzájárul a „fogyasztási-jólléti felzárkózás” felgyorsításához.

A háztartások pénzügyi megtakarítása a 2017. év végi állapothoz képest 2018. január-júniusban tovább növekedett, a magasabb átlagkereset mellett továbbra is jellemző a pénzügyi megtakarítások képzése. Ez elsősorban a készpénz és betétek 7,7%-os (981,4 Mrd Ft-os) növekedésének, a részvények és részesedések 3,4%-os (672,4 Mrd Ft-os) emelkedésének, valamint a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok 4,4%-os (235,0 Mrd Ft-os) állománybővülésének a következménye. A növekedés az egy évvel korábbi (2017 június végi) állományhoz képest a három kiemelt csoportban 12,2%-os, 8,0%-os és 13,7%-os volt.

A háztartások pénzügyi vagyona növekedett. A vonatkozó 2018. I. félév végi adatok szerint a 2017. év végi adatokhoz viszonyítva a háztartások nettó pénzügyi vagyona 4,7%-kal, 1858,2 Mrd Ft-tal emelkedett. A nettó pénzügyi vagyon 2018. június végén 41,2 ezermilliárd forint volt, ami az előző év félévi adatához képest 10,1%-os növekedés.

1.3 A foglalkoztatottság emelkedése

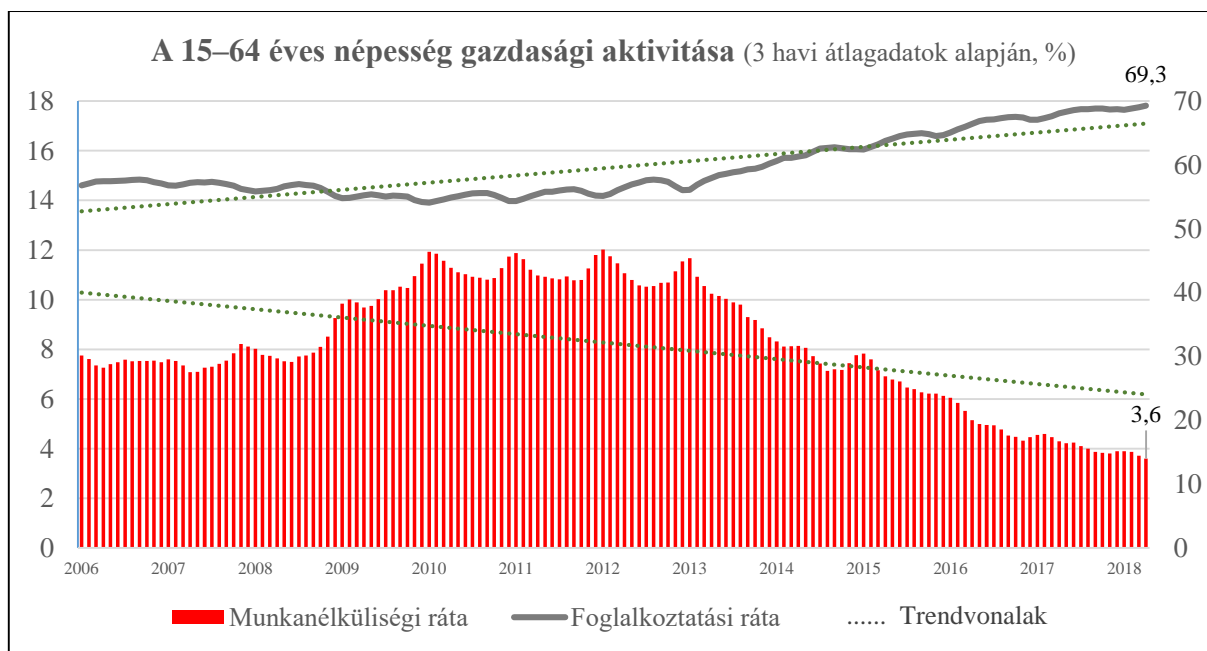
A háztartások fogyasztása mellett a gazdasági növekedésnek is meghatározó feltételét jelentő foglalkoztatás a versenyszférában és az állami szférában egyaránt tovább emelkedett. A foglalkoztatottak átlagos létszáma 2018. április–júniusi időszakban 4 millió 475 ezer fő volt, 55 ezer

fővel több, mint egy évvel korábban. A 15-74 éves korosztály aktivitási rátája 62,4%-ot, foglalkoztatási rátája 60,2%-ot ért el, a 15–64 évesekre vonatkozó ugyanezen mutatók 71,9%-ra, illetve 69,3%-ra emelkedtek.

A foglalkoztatás növekedésében jelentős szerepet játszott az erősödő gazdasági konjunktúra és a gyors gazdasági növekedés. Ezzel összefüggésben a munkaerőpiacon továbbra is jellemző a nagyfokú feszesség. Erről tájékoztat a KSH által publikált felmérési eredmény, jelezve, hogy a versenyszférában (a feldolgozóiparban és a piaci szolgáltatásokban) gyorsan tovább nő az üres álláshelyek száma. A versenyszféra állandósult kereslete segítheti a foglalkoztatás bővítését, a demográfiai változások azonban egyre inkább korlátot jelentenek számára. A közfoglalkoztatottak száma a 2016. évi csúcshoz képest 230 ezer fővel fokozatosan 150 ezer főre csökken. A programból kikerülő célszerűen az elsődleges munkaerőpiacon helyezkedhetnek el.

A munkanélküliek száma tovább csökkent. A 2018. április-júniusi időszakban a munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 31 ezer fővel, 165 ezerre, a munkanélküliségi ráta 0,7 százalékponttal, 3,6%-ra csökkent. A foglalkoztatási ráta és a munkanélküliségi ráta változását mutatja be hosszabb időtávban a 2. ábra. Az ábra adatai alapján jól látható a mutatók trendszerű kedvező irányú változása.

2. ábra

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

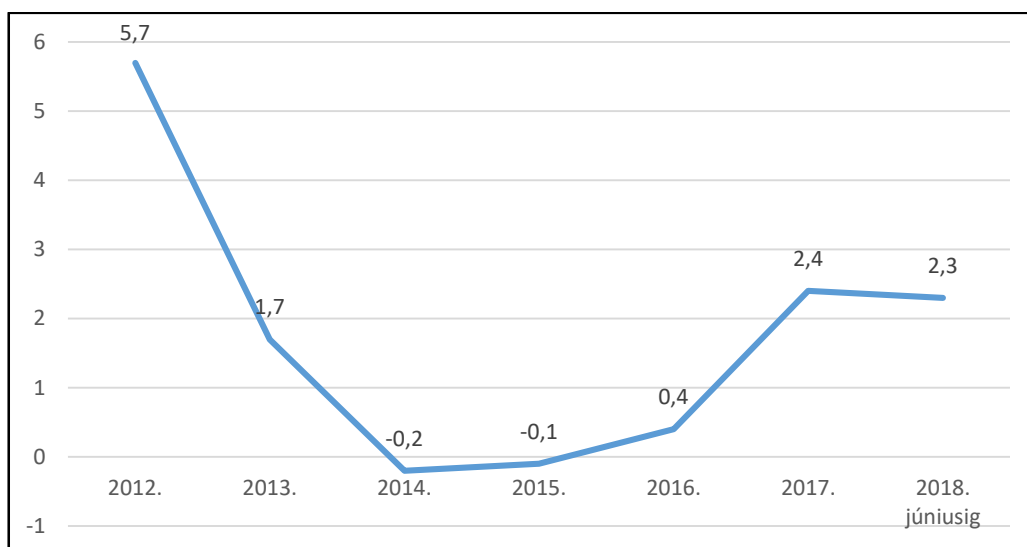
1.4 Az infláció növekedése

A 2018. évi költségvetési törvény indoklása szerint a tervezéskor 3,0%-os inflációval számoltak, a 2017. évi inflációs tényadat 2,4% volt. A 2018. január-júniusban az előző év azonos időszakához képest a fogyasztói árak 2,3%-kal nőttek. Ha a 2018. júniusi egy hónapot kiemeljük, a fogyasztói árak átlagosan 3,1%-kal magasabbak voltak az egy évvel korábbinál, döntően az olajárak emelkedésének hatására. A járműüzemanyagok ára 2017. júniushoz viszonyítva 15,0%-kal emelkedett, jelentős volt továbbá – hasonló időszaki összehasonlításában – a szesitalok és dohányárak árának 5,9%-os növekedése. E változások a költségvetési bevételek és kiadások oldalát érintő hatásokkal is járnak.

A fogyasztói árindex több évre visszatekintő változását mutatja be a 3. ábra.

3. ábra

**A fogyasztói árindex változása az előző évhez viszonyítva
2012 és 2018. június között (%)**

(Az előző év azonos időszaka = 100%)

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az évekkel korábban tapasztalható deflációs időszak megszűnését követően az inflációs ráta 2018. első félévében megközelítette a korábbi év áremelkedésének szintjét. Az utóbbi hónapokban a havi összehasonlítások (az adott árak átlagos növekedése az előző év ugyanazon hónapjához viszonyítva: márciusban 2,0%, áprilisban 2,3%, májusban 2,8%, júniusban 3,1%¹) növekvő tendenciát mutatnak. Mindez természetes velejárója a belső keresletre orientált növekedési politikának, mértéke önmagában még nem jelent kockázatot a gazdasági mutatószámok további pozitív változására. A maginfláció (szezonálisan kiigazított mutató) április óta a 2,4%-os szinten maradt.

¹ A 2018. júliusi adat 3,4%, a 2018 első hét havi együttes mutató pedig 2,5%.

2 A KÖZPONTI ALRENDSZER EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA

2.1 A pénzforgalmi hiány alakulása

Az államháztartás pénzforgalmi egyenlegére vonatkozóan 2018. évre a Kormány 2,9%-os hiánycélt határozott meg. A 2018. évi költségvetési törvény a központi alrendszer pénzforgalmi hiányát 1360,7 Mrd Ft-ban (-3,3%) állapította meg, amely a nullszaldósan tervezett működési költségvetés mellett a felhalmozási költségvetés 857,3 Mrd Ft-os és az európai uniós fejlesztési költségvetés 503,4 Mrd Ft-os tervezett hiányából tevődik össze. Az államháztartás 2,9%-os GDP arányos hiányát szinte teljes mértékben a központi költségvetés hiánya teszi ki, az ELKA 0,1%-os hiánya, a helyi önkormányzatok 0,5%-os pozitív és a TB Alapok nullszaldós egyenlege mellett.

A 2018. év első félévét a központi költségvetés 1476,3 Mrd Ft-os pénzforgalmi hiánnyal, az ELKA 15,3 Mrd Ft-os, a TB alapjai pedig 40,5 Mrd Ft-os szufficittal zárta. Ennek eredményeként a központi alrendszer negatív pénzforgalmi egyenlege 1420,5 Mrd Ft-ra teljesült az év első félévben, ami 4,4%-kal meghaladta a 2018. évre tervezett teljes pénzforgalmi hiány összegét, és 509,3 Mrd Ft-tal volt magasabb a 2017. I. félévben keletkezett hiánynál².

2018. első félévében a pénzforgalmi hiány alakulását két tényező hatása befolyásolta, egyrészt hogy **a központi költségvetés kiadásai** a 2018. évi időarányos előirányzatot meghaladóan, 7449,1 Mrd Ft összegben (53,7%-ban) teljesültek és **a központi költségvetés bevételei** a 2018. évi időarányos előirányzathoz képest 2,4 százalékponttal alulteljesültek (47,6%).

A keletkezett hiány az időarányost 820,6 Mrd Ft-tal (a bevételek 304,1 Mrd Ft-os elmaradása és az 516,5 Mrd Ft-os kiadási többlet együttes eredményeként) haladta meg, mely növekményt befolyásoló tételeket az 1. melléklet foglalja össze. Bevételi oldalról a pénzforgalmi hiány időarányostól eltérő teljesülését a legnagyobb mértékben az uniós program bevételeit érintő közel 800,0 Mrd Ft-os bevételi elmaradás befolyásolt. Emellett egyes közvetlen bevételek (kiemelten a társasági adó, az általános forgalmi adó, a jövedéki adó bevételek) félévi teljesülése is elmaradt az időarányostól. Javította a pénzforgalmi hiány alakulását, hogy a költségvetési fejezetek bevételei 558,7 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesültek az időarányostól.

Kiadási oldalon a költségvetési fejezeteknél jelentkező kiadási túlteljesülés az időarányoshoz viszonyítva 800 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesült. A központi költségvetés kiadásainak az időarányos előirányzathoz képest történő túlteljesítését a költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai határozták meg, melyek a 2018. évi előirányzathoz viszonyítva 58,0%-ban teljesültek. 2017. első félévében ugyanezen kiadások eredeti előirányzathoz viszonyított teljesülése 51,9% volt. A két év első félévi tényadatainak összehasonlításában ez 950,3 Mrd Ft-os növekedést jelent.

Meghatározóan befolyásolta 2018. első félévében a tervezett pénzforgalmi hiány kedvezőtlen alakulását az uniós támogatásokhoz kapcsolódó kiadások és bevételek teljesülésének eltérő üteme. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai között elszámolt uniós kifizetések összege 1118,4 Mrd Ft volt, ami a tervezett előirányzat 46,3%-ának felelt meg, ezzel szemben a fejezeti kezelésű előirányzatok Európai Unió (EU) támogatása előirányzaton mindössze 0,2 Mrd Ft (7,6%), az uniós programok bevételei előirányzaton 162,0 Mrd Ft (8,5%) bevétel folyt be a központi költségvetésbe. Az uniós programok bevételeinek összege

² Az elemzés összeállításakor már ismert a 2018. I-VII. havi pénzforgalmi hiány összege. A központi alrendszer egyenlege 2018. első hét hónapjában már 9,6%-kal (130,3 Mrd Ft-tal) haladta meg a tervezett hiány éves összegét, és 674,2 Mrd Ft-tal magasabb összegű a 2017. első hét hónapjában keletkezett hiánynál.

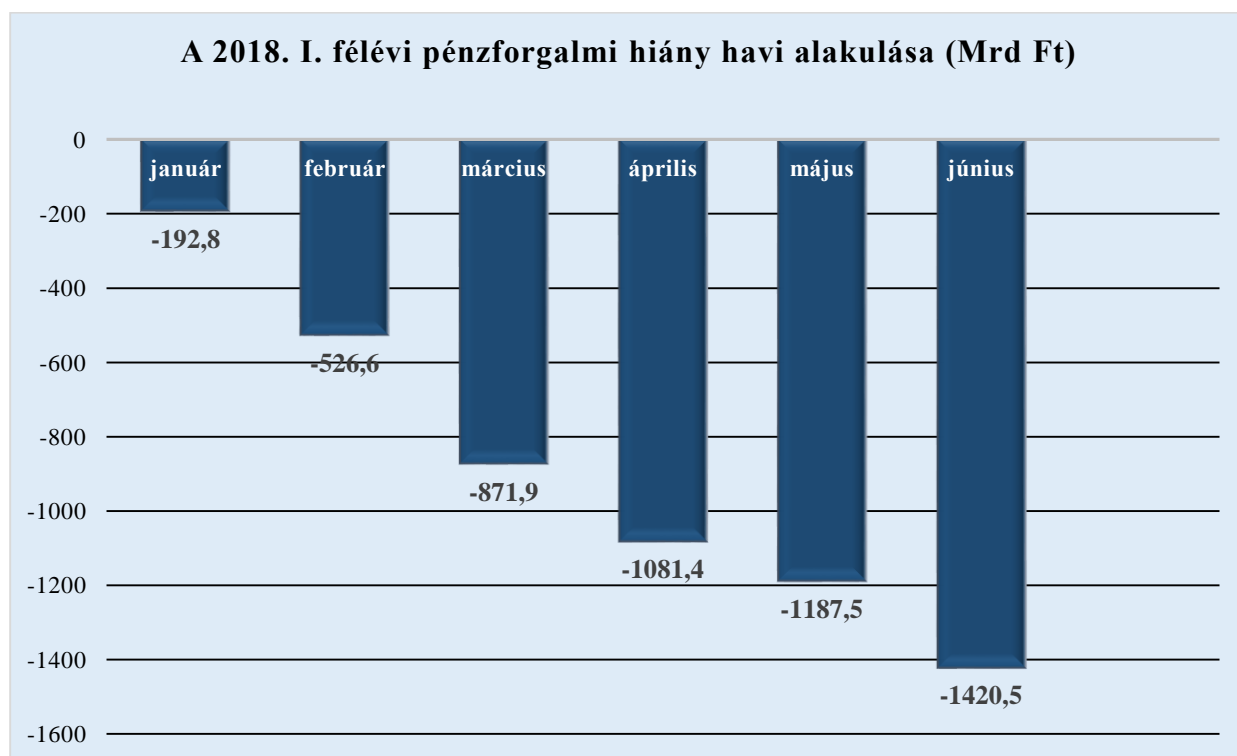
793,6 Mrd Ft-tal teljesült alacsonyabban az első félévben az időarányosnál, emiatt az uniós programokhoz kapcsolódó kiadások alapvetően hazai forrás terhére történtek.

Javította a központi alrendszer 2018. első félévi egyensúlyi helyzetét, hogy a TB Alapok 2018. évi nullszaldósan tervezett költségvetéséhez képest az első félévben 40,5 Mrd Ft a pozitív egyenleg, valamint az ELKA-nál 15,3 Mrd Ft pozitív egyenleg keletkezett. A TB és az ELKA pozitív egyenlegei 2018. év első hat hónapjában azonban csak kis mértékben tudták ellensúlyozni a központi költségvetésben keletkezett hiányt.

Az elemzés további részeiben részletesen kifejtésre kerültek az időarányostól eltérően teljesült tételek esetében az eltérések indokai, illetve 2. melléklet tartalmazza az előirányzatok év végi teljesíthetőségével kapcsolatban beazonosított kockázatokat.

A központi alrendszer 2018. I. félévi hiányának alakulását, adatait havi bontásban a 4. ábra szemlélteti. A hiány februári hirtelen, nagyarányú megjelenése után a következő hónapokban egyenletesen nőtt.

4. ábra

Forrás: a Kincstár 2018. I-IV. havi monitoring adatai és 2018. V-VI. havi előzetes mérleg adatai alapján
ÁSZ szerkesztés

Az államháztartás központi alrendszere egyenlegének alakulását a 2018. évi költségvetési törvény és a 2018. I. félévi teljesítési adatok alapján a 3. táblázat szemlélteti.

3. táblázat

Az államháztartás központi alrendszere főbb pénzforgalmi adatainak alakulása a 2018. évi költségvetési törvény és a 2018. I. félévi adatok alapján

Megnevezés	2017. évi előzetes tény (Mrd Ft)	2017. I-VI. hó tény (Mrd Ft)	2017. I-VI. hó teljesítés az előzetes tény-adatokhoz (%)	2018. évi előirányzat (Mrd Ft)	2018. I-VI. hó tény (Mrd Ft)	2018. I-VI. hó teljesítés előirányzathoz viszonyított aránya* (%)
Központi költségvetés egyenlege	-1904,2	-902,4	47,4	-1311,4	-1476,3	<u>112,6</u>
Bevétel	13 087,4	5585,2	42,7	12 553,8	5972,8	<u>47,6</u>
Kiadás	14 991,6	6487,6	43,3	13 865,2	7449,1	<u>53,7</u>
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	72,5	101,7	140,3	-49,3	15,3	-31,1
Bevétel	720,0	349,2	48,5	517,0	244,9	<u>47,4</u>
Kiadás	647,5	247,5	38,2	566,3	229,6	40,5
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-142,2	-110,5	77,8	0	40,5	0
Bevétel	5326,2	2524,2	47,4	5680,6	2846,7	50,1
Kiadás	5468,4	2634,7	48,2	5680,6	2806,2	49,4
Központi alrendszer egyenlege	-1973,9	-911,2	46,2	-1360,7	-1420,5	<u>104,4</u>
Bevétel	19 133,5	8458,6	44,2	18 751,4	9064,4	<u>48,3</u>
Kiadás	21 107,4	9369,8	44,4	20 112,1	10 484,9	<u>52,1</u>
GDP	38 183,3			40 900,3		
% a GDP arányában	-5,2			-3,3		

* a költségvetési egyensúly szempontjából kedvezőtlen hatású mutatók aláhúzással szerepelnek

Forrás: Kincstár-a központi költségvetés előzetes mérlege 2018. júniusi adatok, és a 2018. évi Költségvetési törvény alapján ASZ szerkesztés

A központi alrendszer hiányadatainak és összetevőinek figyelembe vételével a Kvtv-ben meghatározott 1360,7 Mrd Ft-os, 3,3%-os pénzforgalmi szemléletű hiánycél az év végén abban az esetben teljesülhet, amennyiben a második félévben felgyorsul az uniós bevételek beérkezése illetve a költségvetési fejezetek kiadásainak teljesítésénél figyelembevételre kerül a bevétellel való fedezettség.

2.2 Az uniós módszertan szerint számított hiány alakulása

A KSH 2018. július 2-án kiadott tájékoztatója szerint az uniós módszertan szerint (Gst.) a kormányzati szektor 2018 I. negyedévét az előzetes adatok szerint 115,5 Mrd forint hiánnyal zárta, amely a negyedéves GDP 1,1%-a volt. Míg 2017 azonos időszakában többlet mutatkozott, ehhez képest 2018. I. negyedévében hiány keletkezett, mert a bevételek 241,7 Mrd Ft-tal, 6,2%-kal, a kiadások – viszont a bevételekkel való fedezettség hiánya mellett – 644,0 Mrd Ft-tal, 17,7%-kal nőttek a két időszak összehasonlításában. Az egyenleg változása a kiadásoknak a

bevételeknél nagyobb mértékű növekedéséből adódott. Az uniós támogatások eltérő ütemezése a 2018. évi uniós módszertan szerint számított hiányt nem befolyásolja. Az uniós hiány első félévi alakulására vonatkozóan nem állnak rendelkezésre adatok.

3 AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS, EZEN BELÜL A KÖZPONTI ALRENDSZER ADÓSSÁGÁNAK ALAKULÁSA

Az államadósság összetételét befolyásoló tényezők közül kizárólag a hazai módszertan szerint – a legjelentősebb nagyságrenddel bíró elem – a központi költségvetés adósságának, illetve az uniós módszertan szerint az államháztartás adósságának alakulásáról rendelkezünk adatokkal.

A 2018. évi költségvetési törvényben foglaltak alapján az államháztartás 2018. december 31-re tervezett adóssága 309,3 forint/euró, 289,0 forint/svájci frank és 264,8 forint/amerikai dollár árfolyam mellett 28 358,7 Mrd Ft. Az államadósság-mutató számlálójának a Gst. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti várható értéke 28 043,6 Mrd Ft, a nevezőjének a Gst. 2. § (1) bekezdés b) pontja szerinti várható összege 40 352,7 Mrd Ft, így az államadósság-mutató év végére tervezett mértéke 69,5%. A 2017. év végén az államadósság-mutató értéke 71,4% volt.

2018. első hat hónapjában a központi költségvetés adóssága a 2017. év végi 26 746,2 Mrd Ft-ról 2018. június végére az ÁKK monitoring jelentése alapján 1587,5 Mrd Ft-tal (5,9 %-kal) növekedett és 28 333,7 Mrd Ft-ot tett ki, melyet az 1420,5 Mrd Ft-os hiány finanszírozása és a likviditás javítása tett szükségessé. Az ÁKK a kedvező piaci helyzetben a növekvő finanszírozási szükségletet teljes mértékben a forintadósság növelésével érte el, ezzel párhuzamosan a devizaadósság állományát is tudta mérsékelni.

A központi költségvetés adósságának 2017. év végi és 2018. június végi adatait a 4. táblázat foglalja össze.

4. táblázat

A központi költségvetés forint- és devizaadósságának alakulása

Adósságállomány	2017.12.31-i állomány (Mrd Ft)	Megoszlási arány (%)	2018.06.30-i állomány (Mrd Ft)	Megoszlási arány (%)	Változás az előző időszak adataihoz képest	
					Mrd Ft	%
Hitel	1041,1	3,9	1135,1	4,0	94,0	9,0
Államkötvény	11 767,1	44,0	12 294,9	43,4	527,8	4,5
Lakossági állampapír	6802,9	25,4	7203,6	25,4	400,7	5,9
Diszkont kincstárjegy	1039,2	3,9	1738,4	6,2	699,2	67,3
Nem piaci értékesítésű állampapírok	39,2	0,1	39,2	0,1	0,0	0,0
Forintadósság összesen	20 689,4	77,4	22 411,2	79,1	1721,7	8,3
Devizaadósság	5782,5	21,6	5629,4	19,9	153,1	2,6
Forint és deviza-adósság összesen	26 472,0	99,0	28 040,6	99,0	1568,6	5,9
Egyéb kötelezettségek	274,2	1,0	293,1	1,0	18,9	6,9
Mindösszesen	26 746,2	100,0	28 333,7	100,0	1587,5	5,9

Forrás: ÁKK Zrt. adatok alapján ÁSZ szerkesztés

Folytatódott – az elmúlt években tapasztalható tendencia – a forintadósság részarányának növekedése. A lakossági állampapírok aránya az összesített államadósságon belül lényegében nem változott.

A központi költségvetés forintadósság állományi értéke június végére 22 411,2 Mrd Ft-ra növekedett. Ennek következtében a forint teljes államadósságon belüli részaránya tovább emelkedett 79,1%-ra a 2017. december 31-i 77,4%-ról. A forintadósság instrumentumok szerinti összetétele 2018 első félévében a 2017. december 31-ei állapothoz képest egy vonatkozásban változott jelentősebben, a diszkont kincstárjegyek aránya a teljes adósságon belül 3,9%-ról közel duplájára, 6,1%-ra emelkedett, ami az állomány 67,3 %-os (699,2 Mrd Ft-os) – a második negyedévben intenzívebb – növekedését jelenti. A lakossági állampapírok 2018. júniusi állománya 7203,6 Mrd Ft volt. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű állampapírok együttes állománya 2018. június végére 2833,5 Mrd Ft-ra nőtt. Emellett szintén emelkedett a kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya (484,9 Mrd Ft) is, június végéig 108,0 Mrd Ft-tal. Az éven belüli állampapírok állománya 3365,7 Mrd Ft volt június végén, amely a forgalmazás során a bankokhoz került lakossági állampapírok visszavásárlása következtében 95,8 Mrd Ft-tal csökkent a 2017. év végi állományhoz képest. A visszavásárlás hozzájárult annak a célkitűzésnek a megvalósításához, hogy a lakossági állampapírok nem a bankok, hanem a lakosság kezébe kerüljenek.

A központi költségvetés devizaadóssága június végéig 153,1 Mrd Ft-tal 5629,4 Mrd Ft-ra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2017. év végi 21,6 %-os szintről 19,9 %-os szintre mérséklődött a teljes adósságon belül. A devizaadósság arányának csökkenésével a központi költségvetés devizakitettsége csökkent.

Az egyéb kötelezettségek értéke, 2017. december 31. és 2018. június 30. között 18,9 Mrd Ft-tal (6,9%-kal) nőtt, a teljes államadósságon belüli aránya a félévkor 1,0%-ot tett ki. A devizaállamadósság kockázatainak csökkentése érdekében, az egyéb kötelezettségek részeként az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ún. mark-to-market betétek az egyéb kötelezettségek soron.

A központi költségvetés adósságának 2018. évre tervezett mértéke 27 828,5 Mrd Ft a 2017. évi 26 456,3 Mrd Ft bázishoz képest. A tervezett növekedés mértéke 1372,2 Mrd Ft. Az év első hat hónapjában tapasztalható adósságnövekedés (1587,5 Mrd Ft) az éves tervezett növekmény 114,8%-a volt.

A különböző adósságszabályok teljesülése szempontjából nem elhanyagolható az önkormányzati alrendszer és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának alakulása. Az aktuálisan rendelkezésre álló – Gst. szerinti korrigált adósságra vonatkozó – PM adatok alapján az önkormányzati alrendszer 2018 elején tervezett 79,2 Mrd Ft-os adóssága év végén kétszer nagyobb összegben, 185,0 Mrd Ft értéken teljesülhet. A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adóssága kedvező tendenciát követ az első félévi adatok alapján. Az év eleji előzetes adatok alapján az 1428,7 Mrd Ft-os adósság több mint 4%-kal kisebb összegben, 1366,9 Mrd Ft-tal teljesülhet 2018 végén.

Az államadósság év végi alakulásának szempontjából a központi költségvetés adóssága meghatározó, melyet a pénzforgalmi hiány alakulása nagy mértékben befolyásol, emellett az önkormányzati alrendszer adósságának és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának alakulása is hatással van. A pénzforgalmi hiánycél év végi teljesíthetőségénél – az uniós bevételeknél jelzett kockázaton kívül – az elemzés nem tárt fel olyan komolyabb kockázatot, amely lényegesen befolyásolná az államadósság év végi teljesülését. Emellett azonban meg kell említeni, hogy vannak bizonytalansági tényezők a költségvetési fejezetek tekintetében – az előirányzat-maradvány költségvetési kockázatának lehetősége -, azonban ezt megalapozó konkrét számadatokkal nem rendelkezünk.

A pénzforgalmi hiány és az önkormányzati alrendszer adósság-állományának növekedését is figyelembe véve mintegy 200,0 Mrd Ft túlteljesülés várható az év végére. Az államadósság esetében azonban jelentős implicit tartalék mutatható ki a 2018. évben, melynek értéke

(768,4 Mrd Ft) lényegesen meghaladja az adósságállomány várható növekedését. Az implicit tartalék fedezetet nyújt az államadósságba beszámítandó valamennyi terület adósságának kedvezőtlen alakulása esetén.

Az uniós módszertan szerint értelmezett államadósság-ráta esetében, ha a kormányzati szektor államadóssága meghaladja a GDP 60%-át, az un. „egyhuszados” szabályt³ kell teljesíteni. Figyelembe véve, hogy a 2017. év végén az államadósság ráta 73,6% volt, 2017-ben a teljesítendő csökkenés mértéke 0,7 százalékpont. Az uniós módszertan szerint az államadósság értékébe beszámít a Gst. szerinti államadóssághoz képest az uniós források utólagos megtérüléséből fakadó adósságnövekmény, valamint az árfolyamváltozás hatása. Az uniós adósságszabály teljesítése szempontjából kockázatot jelent a költségvetési előirányzatok bevételeinek alulteljesülése és a kiadások előirányzottnál magasabb teljesülése.

Összességében az uniós szabályok szerinti államadósság-ráta csökkenését valószínűsítjük – kockázatokkal – a 2018-ra vonatkozóan. Azonban az előírt 0,7 százalékpontos mértéknek való megfelelés a rendelkezésre álló adatok alapján nem ítéhető meg.

4 A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA

A költségvetés közvetlen bevételeinek 2018. évi alakulását meghatározták a kormány adó- és járulékpolitikai célkitűzései. Az élők munká terheinek csökkentése mellett mérséklődtek a vállalkozások adóterhei, továbbá a feketegazdaság visszaszorítása érdekében tett intézkedések, az online pénztárgépek és 2018. július 1-jétől az online számlázás bevezetésével javul az adóbeszedés hatékonysága, ennek következtében növekedhetnek a fogyasztási-forgalmi adókból származó bevételek.

A kormányzati célkitűzések között a 2018. évben továbbra is szerepel **a családok támogatása**, ebben az évben a kétgyermekes családok esetében gyermekenként 17 500 Ft-ra emelkedett a havonta igénybe vehető adókedvezmény összege.

2017. január elsejétől a **társasági adókulcs** egységesen 9%-ra csökkent, ami a hazai vállalkozások beruházásainak élénkítésén túl Magyarország gazdasági pozíciójának erősítéséhez is hozzájárul. A társasági adóban a kulcs csökkentés mellett 2018-tól tovább bővültek **a fejlesztési adókedvezmény** igénybevételének lehetőségei, két új jogcímen – legalább 6 milliárd forint értékű beruházás és legalább 3 milliárd forint értékű munkahelyteremtést szolgáló beruházás – lehet majd ezt a típusú adókedvezményt igénybe venni, továbbá enyhültek az adófelajánlás teljesítésének feltételei.

A **kisvállalati adó adóalap számítása** jelentősen átalakult: 2017-től a személyi jellegű kifizetések mellett lényegében csak a vállalkozás és tulajdonosa közötti pénzmozgás keletkeztet adókötelezettséget, azaz a kisvállalati adó a vállalkozásba visszaforgatott jövedelmet nem terheli. Egyszerűsödött az adónemre való áttérés, enyhültek a jogosultsági feltételek is, az adónem ettől az évtől a korábbinál szélesebb vállalati kör számára érhető el. Tekintettel arra, hogy az adónem kiváltja a szociális hozzájárulási adót és a társasági adót, összhangban az utóbbiakat érintő intézkedésekkel, a KIVA adókulcsa 2018. évtől 13%-ra csökkent.

2018-ban **az egészségügyi hozzájárulás** kulcsa 22%-ról 19,5%-ra, a szociális hozzájárulási adó szintén 19,5%-ra csökkent. A módosítások hatására egyebek mellett – csökkent az egyes meghatározott juttatásokat, a reprezentációt és az üzleti ajándékot terhelő közteher. 2018-tól az

³ Amennyiben az államadósság meghaladja a GDP 60%-át, az államadósságot az e feletti rész legalább egy húszadával kell mérsékelni.

ingatlan-bérbeadásból származó jövedelmet terhelő egészségügyi hozzájárulás megszűnt, mely egyszerűsíti az adminisztrációt és elősegíti a lakásbérletből származó jövedelmek kifehéritését.

A fogyasztási-forgalmi típusú adók esetén az éttermi étkezésre és az internetre vonatkozó áfa kulcs csökkenése több lépcsőben valósult meg, melynek keretében az érintett szolgáltatások áfa kulcsa 2018-tól 5%-ra csökken a 2017. évi 18%-ról, továbbá 2018-tól a hal áfa kulcsa is 5%-ra csökkent.

A XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet bevételi előirányzatait a 2018. évi költségvetési törvény 11 034,3 Mrd Ft-ban határozta meg. A közvetlen bevételek 2018. évi előirányzatából 8274,7 Mrd Ft (75,0%) a hazai működési költségvetés 848,4 Mrd Ft (7,7%) a hazai felhalmozási költségvetés, 1911,2 Mrd Ft (17,3%) az Európai uniós fejlesztési költségvetés bevételi előirányzata volt. A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulását alapvetően a bevételek 77,8%-át kitevő három cím, a vállalkozások befizetései (8,9%), a fogyasztáshoz kapcsolt adók (47,7%) és a lakosság költségvetési befizetései (21,2%) határozták meg.

A költségvetés közvetlen bevételei 2018 első félévében 4566,2 Mrd Ft-ban (41,4%-ban), az időarányoshoz képest 8,6 százalékponttal alacsonyabb összegben teljesültek, melyeket címenként részletezve az 5. táblázat mutat be.

5. táblázat

A közvetlen költségvetési bevételek címenkénti alakulása

Megnevezés	2017. év			2018. év		
	módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	év végi teljesítés aránya (%)	eredeti előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)
Vállalkozások befizetései	1216,7	41,3	97,4	978,4	378,8	38,7
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	4929,2	44,2	99,0	5265,7	2452,5	46,6
Lakosság költségvetési befizetései	2139,1	48,4	100,4	2337,7	1174,3	50,2
Egyéb költségvetési bevételek	368,8	48,6	113,2	383,1	196,3	51,2
Költségvetési befizetések	104,6	34,3	104,3	82,3	194,8	236,7
Uniós programok bevételei	-	-	-	1911,2	162,0	8,4
Egyéb uniós bevételek	98,7	50,7	114,1	75,8	7,5	9,9
Összesen:	8857,1	45,0	99,9	11 034,3	4566,2	41,4

Forrás: 2018. évi Kvtv., a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. 06 havi előzetes mérlege, ÁSZ szerkesztés

A közvetlen bevételek közül a lakosság költségvetési befizetései, az egyéb költségvetési bevételek és a költségvetési befizetések teljesített bevételei haladták meg az időarányos előirányzatot. Az időarányos előirányzatnál alacsonyabb volt a vállalkozások befizetéseiből származó és a fogyasztáshoz kapcsolt adóbevételek első félévi teljesítése. Az elemzés további része csak az év végi teljesülés szempontjából kockázatosnak ítélt területekre tér ki.

Jelentősen alulteljesültek az eredeti előirányzathoz képest az uniós programok bevételei, valamint az egyéb uniós bevételek, melyek az elemzés 10. fejezetében kerülnek bemutatásra.

4.1 A vállalkozások költségvetési befizetései

A Vállalkozások költségvetési befizetései címen a 2018. I. félévében a legjelentősebb összeget a társasági adó képviselte (6. táblázat).

6. táblázat

A Vállalkozások költségvetési befizetései cím egyes bevételeinek alakulása

Előirányzat megnevezése	2017. év			2018. év		
	módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	év végi teljesítés aránya (%)	eredeti előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)
Vállalkozások költségvetési befizetései összesen <i>Ebből:</i>	1216,7	41,3	97,3	978,4	378,8	38,7
Társasági adó	606,9	46,2	103,0	369,6	100,2	27,1
Kisvállalati adó	23,5	43,8	95,3	27,2	18,9	69,3
Egyszerűsített vállalkozói adó	75,6	23,0	84,1	69,6	14,6	21,0
Kisadózók tételes adója	94,5	49,1	103,9	113,0	59,2	52,4

Forrás: 2018. évi Kvtv., a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. 06 havi előzetes mérlege, ÁSZ szerkesztés

A vállalkozások költségvetési befizetései címen a 2018. évre 978,4 Mrd Ft előirányzat került megtervezésre. Az előirányzat első félévben 378,8 Mrd Ft-ra, a tervezett előirányzat 38,7%-ra teljesült, ami 11,3 százalékponttal, 110,4 Mrd Ft-tal maradt el az időarányos előirányzattól.

A 2018. évre tervezett 369,6 Mrd Ft **társasági adóbevételből** 100,2 Mrd Ft folyt be az első félévben, ami 27,1%-os teljesülésnek felel meg és 84,6 Mrd Ft-tal elmarad az időarányos előirányzattól. Az alulteljesítés oka, hogy az adóról történő rendelkezésekhez kapcsolódó kiutalás összege várhatóan magasabb lesz a tervezettnél, valamint az adózók nagyobb mértékben vették figyelembe a számlájukon fennálló túlfizetéseket, illetve csökkentek a növekedési adóhitelből befolyt korábbi éveket érintő bevételek is, ami szintén mérsékelte a tárgyévi befizetéseket. A társasági adó alanyai esetében mind a társasági adóalap, mind az adózás előtti eredmény növekedése várható. A bevételek teljesülésének ciklikussága miatt a havi bevételek ütemezése alapján az év végén várható a bevételek nagyobb ütemű teljesülése, azonban a 2018. első félévi 27,1%-os teljesülési arány⁴ jóval elmarad az előző év azonos időszakának teljesülési arányánál (46,2%). Ugyanakkor a társasági adóbevételekre hatással van KIVA is, hiszen a KIVA bevezetésének kifejezetten az volt a célja, hogy alternatívaként szolgáljon a magyar kis- és középvállalkozások számára. Ennek az alternatív új adónemnek a 2013. január 1-jével való bevezetése azt a célt szolgálja, hogy a kisvállalatok adminisztratív terhei és adóterhei csökkenjenek. A KIVA alanyok számának növekedése a TAO alanyok számának csökkenésével jár, így hosszú távú tendenciaként is meghatározható, hogy az emelkedő KIVA bevételek mellett csökkennek a TAO bevételek.

⁴ 2018. I-VII. havi adatok alapján a társasági adóbevételek szintén elmaradtak az időarányostól, 29,2%-ban teljesültek.

A TAO bevételek időarányosnál lényegesen alacsonyabb első félévi teljesítése alapján ugyanakkor kockázatos az előirányzat teljesülése. A kockázat összege a rendelkezésre álló adatok alapján pontosan nem becsülhető meg, de elérheti a 60,0-80,0 Mrd Ft-ot.

A **kisvállalati adóból** (KIVA) tervezett bevételek 2018. évi eredeti előirányzata a 2017. évi módosított előirányzathoz (23,5 Mrd Ft) képest magasabb összegben (27,2 Mrd Ft) került megtervezésre. A 2018. I. félévi teljesítés aránya 69,3% volt⁵, amely az előző év azonos időszak teljesítési arányához képest 25,5 százalékpontos növekedést mutat. A KIVA alanyok száma 2017. év végéről (15 066 fő) 2018. májusig (28 070 fő) ugrásszerűen, közel duplájára nőtt. Ez is alátámasztja, hogy a TAO bevételek csökkenése a KIVA bevételek növekedését eredményezi. Ugyanakkor ezek az adatok is jól mutatják az adórendszer ilyen irányú átalakulását. Év végére az adónem 10,0-15,0 Mrd Ft-os túlteljesítése prognosztizálható.

Az **egyszerűsített vállalkozói adó** (EVA) cím előirányzata 2018. évben 6,0 Mrd Ft-tal, 7,9%-kal alacsonyabb a 2017. évi előirányzatnál. Az előirányzat csökkenésének oka, hogy az egyszerűsített vállalkozói adóról a kisadózók tételes adójára áttérők miatt az adóalanyok száma a 2017. december végi 25 072 főről 2018. május végére 22 263 főre csökkent. Az első félévben befolyt bevétel 14,6 Mrd Ft volt, amely az éves előirányzat 21,0%-át jelenti, ami jelentősen, 29 százalékponttal elmarad az időarányos előirányzattól⁶. Az EVA 2017. évi előirányzata nem teljesült, 84,1%-a folyt be az éves előirányzatnak. Tekintettel az előző évi előirányzat alulteljesülésére és a 2018. első félévi időarányos előirányzattól való elmaradásra, valamint az adóalanyok vártnál nagyobb mértékben csökkenő számára a 2018. év végi teljesítésben kockázat jelentkezik, amelynek nagysága 15,0-20,0 Mrd Ft-ra becsülhető. A bevételi elmaradást részben képes ellensúlyozni a KATA bevételeinek várható túlteljesülése.

A **kisadózók tételes adója** (KATA) 2018. évi előirányzatának tervezése során a 2017. évi módosított előirányzathoz viszonyítva 19,6%-os növekedéssel számoltak az adónemet választók számának várható bővülésére tekintettel, mivel a KATA adóalanyainak száma 2016. december 31-éről 2017. december 31-ére 38,8%-kal, több mint 213 ezer főre emelkedett. Az adónem 2018. évre tervezett előirányzata 113,0 Mrd Ft, első félévi teljesítése 59,2 Mrd Ft volt, ami 52,4%-os⁷ teljesítésnek felel meg és meghaladja az időarányos előirányzatot. A túlteljesülés oka, hogy a KATA adóalanyainak száma a tervezetthez képest továbbra is növekedett, 2018. májusában elérte a 275 254 főt. Az adónem éves szintű túlteljesítése prognosztizálható, melynek összege mintegy 10,0-15,0 Mrd Ft-ra becsülhető.

4.2 A fogyasztáshoz kapcsolt adók

A **Fogyasztáshoz kapcsolt adók** 2018. évi előirányzata 5265,7 Mrd Ft, melynek 72,9%-a az általános forgalmi adó, 20,9%-a a jövedéki adó. A fogyasztáshoz kapcsolt adóbevételek 2018. első félévben az éves előirányzathoz képest 46,6%-ban (2452,5 Mrd Ft összegben) teljesültek, mely teljesülés az időarányos előirányzatnál 3,4 százalékponttal volt alacsonyabb. Az előirányzattól való elmaradást meghatározta az általános forgalmi adó és a jövedéki adó bevételek alulteljesítése. A fogyasztáshoz kapcsolt adók alcímenkénti alakulását az 7. számú táblázat részletezi.

⁵ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a kisvállalati adóbevételek 97,5%-ban teljesültek.

⁶ A 2018. I-VII. havi adatok alapján az egyszerűsített vállalkozó adó szintén elmaradt az időarányostól 38,2%-ban teljesült.

⁷ A 2018. I-VII. havi adatok alapján az egyszerűsített vállalkozó adóbevételek az időarányosnál magasabban (61,7%) teljesültek.

A Fogyasztáshoz kapcsolt adók cím egyes bevételeinek alakulása

Előirányzat megnevezése	2017. év			2018. év		
	módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	év végi teljesítés aránya (%)	eredeti előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)
Fogyasztáshoz kapcsolt adók összesen <i>Ebből:</i>	4929,2	44,2	99,0	5265,7	2452,5	46,6
Általános forgalmi adó	3542,0	44,0	99,5	3838,6	1773,1	46,2
Jövedéki adó	1068,5	42,8	95,7	1099,3	498,4	45,3
Pénzügyi tranzakciós illeték	205,7	52,6	105,6	204,7	114,6	56,0

Forrás: 2018. évi Kvtv., a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. 06 havi előzetes mérlege, ÁSZ szerkesztés

Az általános forgalmi adó 2018. évi előirányzata 3838,6 Mrd Ft volt, mely 2018. év első félévében 46,2%-ban (1773,1 Mrd Ft) teljesült, mely 146,2 Mrd Ft-tal elmarad az időarányos teljesülestől⁸. A 2018. évi eredeti előirányzata 8,5%-kal és közel 300,0 Mrd Ft-tal magasabb összegben került megtervezésre a 2017. év módosított előirányzatához képest. Az általános forgalmi adóbevételek folyamatos növekedésére hatással vannak a feketegazdaság elleni, áfa bevételek növekedését ösztönző intézkedések, mint az online pénztárgép rendszer, az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer, illetve 2018. július 1-jétől életbe lépett az online számlázás. Ezen kormányzati intézkedések eredményességét és hatékonyságát támasztja alá, hogy az Európai Bizottság tanulmánya szerint fele akkora volt 2015-ben az adóelkerülés hazánkban, mint a régió más országaiban. Amíg Magyarországon az adórés 13,7%, addig a régiós átlag 25,5%. Az online számlázás bevezetésével 2018-ra akár 10% alá is csökkenhet hazánkban az adóelkerülés mértéke. Ezen intézkedések azt segítik elő, hogy a gazdasági társaságok ne tudják elkerülni az általános forgalmi adófizetési kötelezettségüket.

Emellett 2018. januártól változtak a kiutalási határidők, a megbízható adózók esetében 45 napról 30 napra csökkent. A bevétel ciklikus alakulása várható a megbízható és a kockázatos adózókkal összefüggő minősítéshez köthető kiutalási határidők miatt. A NAV adatai szerint az ÁFA bevallások alapján a 2018. év első negyedévében az árhatásoknál kedvezőbb növekedési ütem mutatkozott mind a belföldi mind a külpiazi forgalom vonatkozásában. A befizetendő adó kötelezettség 9,2%-kal, a visszaigényelhető adó 8,0%-kal emelkedett. A visszaigényelhető adó 76,9%-a megbízható adózókhoz kapcsolódott, körükben a visszaigényelhető adó 15,1%-kal emelkedett. A növekedést indokolja, hogy a kiutalási határidők rövidülése miatt az év első negyedévében felgyorsultak a visszatérítések, azonban ez az egyszeri hatás várhatóan az év hátralévő részében kiegyenlítődik.

A makrogazdasági adatok várt szinten történő alakulása, illetve a 2018. II félévében bevezetett online számlázás hatásaként az előirányzat túlteljesülése prognosztizálható. Ennek mértéke a becsléshez szükséges adatok hiányában nem került számszerűsítésre.

⁸ A 2018. I-VII. havi adatok alapján az általános forgalmi adó bevételek 56,8%-ban teljesültek, az időarányostól való eltérés összege 57,5 Mrd Ft volt.

A **jövedéki adó** 2018. évi előirányzata 1099,3 Mrd Ft, az első félévi teljesítése 498,4 Mrd Ft volt. Ez az éves előirányzat 45,3%-a, az időarányos előirányzathoz képest 4,7 százalékponttal alulteljesült⁹. A 2018. évben nem várható a kőolaj világpiaci áratól függő adómérték emelkedés, ezért az adóbevétel növekedés elsősorban a forgalom bővüléséből származhat, mivel ősztől emelkedik a dohánytermékek jövedéki adója. A jövedéki adóbevételek első félévi alulteljesítése az intézkedések hatására az év végére kiegyenlítődik.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** 2018. évre tervezett bevételi előirányzata 204,7 Mrd Ft volt, az előző évi módosított előirányzattal közel megegyező. Az első félévi 114,6 Mrd Ft-os teljesítés 56,0%-a¹⁰ volt az éves eredeti előirányzatnak, 6,0 százalékponttal magasabb volt az időarányosnál. A bevétel a 2017. évi módosított előirányzatnál 5,6%-kal magasabb összegben teljesült az előzetes adatok alapján és a 2017. évi, illetve a 2018. első félévi teljesítési adatok alapján is az éves teljesítés mind a Kincstártól, mind a piaci szektorból származó bevételek esetében meg fogja haladni az előirányzatot, ami mintegy 18,0-20,0 Mrd Ft többletbevételt eredményezhet a tervezetthez képest.

4.3 A lakosság költségvetési befizetései

A lakosság költségvetési befizetései 2018. évi előirányzatát 2337,7 Mrd Ft-ban határozta meg a 2018. évi költségvetési törvény. A cím bevételeinek 89,7%-át a személyi jövedelemadó bevétel tette ki, a lakossági illetékbecfizetések a bevételi előirányzat 8,1%-át képviselték. A cím bevételei 2018. első félévében összességében 50,2%-ra, az időarányos előirányzatnál magasabb összegben teljesültek, az illetékbevételeken (49,3%) kívül valamennyi alcím bevétel túlteljesült az időarányos előirányzathoz képest. A lakosság költségvetési befizetései alcímenkénti alakulását a 8. táblázat mutatja be.

8. táblázat

A Lakosság költségvetési bevételeinek alcímenkénti alakulása

Megnevezés	2017. év			2018. év		
	módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	év végi teljesítés aránya (%)	eredeti előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)
Lakosság költségvetési bevételei <i>Ebből:</i>	2139,1	48,4	100,4	2337,7	1174,3	50,2
Személyi jövedelemadó	1908,5	48,3	100,6	2096,2	1050,2	50,1

Forrás: 2018. évi Kvtv., a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. 06 havi előzetes mérlege, ÁSZ szerkesztés

A **személyi jövedelemadó** 2018. évi eredeti előirányzata 2096,2 Mrd Ft, amely 9,8%-kal több volt az előző évre tervezett előirányzatnál. A családi kedvezménnyel 2018-ban egy gyermek után 10 ezer Ft, a kétgyerekes családoknak 35 ezer Ft, a harmadik gyermektől gyermekenként 33 ezer Ft adómentesítés érhető el. Az első házasságokat a kormány a házasságkötést követő 24

⁹ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a befolyt jövedéki adó bevételek teljesülési aránya (54,5%) szintén elmarad az időarányostól.

¹⁰ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a pénzügyi tranzakciós illeték bevételek már 6,7 százalékponttal teljesültek magasabban az időarányosnál.

hónapon keresztül havi 5 ezer Ft-tal támogatja. 2018-ban már havi 6,9 ezer Ft-os személyi adókedvezmény jár, például a laktóz- vagy gluténérzékenyeknek is. A családi kedvezmény és az első házások kedvezménye egymástól függetlenül érvényesíthető, így éves szinten a családi kedvezmény mellett az első házások kedvezménye további 60 ezer Ft-tal csökkenti a friss házasszülők adófizetési kötelezettségét. A családi adókedvezmény 2011 és 2018 között összesen mintegy 1900 Mrd Ft-ot hagy a gyermekes családoknál.

A személyi jövedelemadó 2018. első félévi teljesítése 1050,2 Mrd Ft (50,1%) volt, mely megfelel az időarányos teljesítésnek. A bevételi előirányzat túlteljesülése várható 2018. év végére¹¹, mert a bruttó bér- és keresetösszeg az év folyamán magasabban alakulnak, mint amivel a költségvetés készítése során számoltak, a magasabb bériáramlás hatására az adóbefizetések növekednek, így ez kompenzálni tudja a családoknak, első házásoknak juttatott kedvezményekből adódó bevételkiesést. Az SZJA bevételek túlteljesülését az ÁSZ már a 2018. évi költségvetés véleményezése során is jelezte. A várható teljesülési adatok alapján az SZJA bevétel többlete az év végére 30,0-40,0 Mrd Ft között becsülhető.

5 A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

Az állam közvetlen kiadásait tartalmazó költségvetési fejezet azokat a központi kezelésű kiadásokat foglalja össze, amelyek kifejezetten nem kötődnek egyetlen ágazathoz sem és jogszabályi rendelkezések alapján teljesülnek. A közvetlen állami kiadások jelentős tételei támogatás jellegű kifizetések, e fejezet tartalmazza többek között a lakáshoz jutás, a közösségi közlekedés kedvezmények igénybevételéhez kapcsolódó támogatásokat, valamint az uniós operatív programokhoz nyújtott viszontgaranciák kivételével az állam által vállalt garanciák és kezességek érvényesítésekor rendelkezésre álló fedezetet.

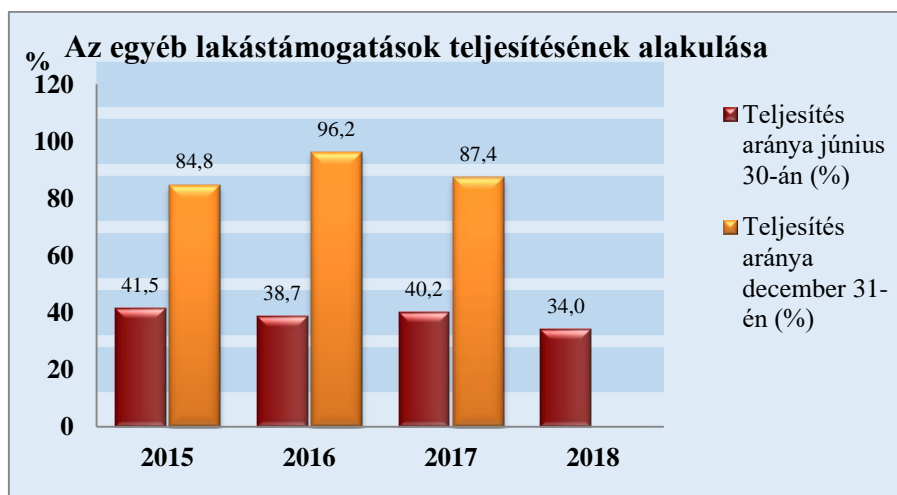
A közvetlen állami kiadások másik meghatározó csoportját az Európai Unió felé teljesítendő befizetési kötelezettségek alkotják, melyek a 10. fejezetben kerülnek részletesen bemutatásra.

5.1 Egyéb lakástámogatások

A XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 29. cím 1. alcím **Egyéb lakástámogatások** előirányzatából finanszírozza a lakáscélú állami támogatásokat, többek között a Családi Otthontermelési Kedvezményt (CSOK), az adó-visszatérítési támogatást, az otthontermelési kamattámogatást, továbbá a lakás-előtakarékossági formák állami támogatását. Az előirányzat 2015-2018. évi teljesítési arányait az 5. ábra mutatja be.

¹¹ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a személyi jövedelemadó bevétele 26,7 Mrd Ft-tal már meghaladta az időarányos teljesülést.

5. ábra

Forrás: Kincstár központi alrendszer költségvetési mérlegei, ÁSZ szerkesztés

A lakástámogatások 2018. évi előirányzata 236,3 Mrd Ft, amely a 2017. évi előirányzathoz viszonyítva 11,8%-os növekedést mutat. A támogatások felhasználása 2018. első félévben az időarányosnál 37,7 Mrd Ft-tal, 16,0 százalékponttal volt alacsonyabb¹². Az alulteljesülést a támogatást igénybevevők számának, illetve az árfolyam és referenciahozamok alakulása befolyásolta. A támogatásokon belül meghatározó a családi otthonteremtési támogatás, az otthonteremtési kamattámogatás és az adó-visszatérítési támogatásokra fordítandó kedvezmények aránya. Ezekben a jogcímenek az eredeti előirányzat 226,3 Mrd Ft volt és a tervezése során a CSOK esetében összesen 34 ezer új és használt lakást vásárló igénylővel, az adó-visszatérítési támogatás esetében 6 ezer igénylővel számoltak.

A 2018. első félévi adatok még nem állnak rendelkezésre, azonban az év első öt hónapjában kötött szerződések száma és a szerződött összegek alapján a tervezetthez képest a kedvezmények igénybevétele a CSOK és az adó-visszatérítési támogatás esetében lényegesen alacsonyabban teljesült az időarányostól. Az adatokat részletesen a 9. táblázat mutatja be.

9. táblázat

A CSOK, az otthonteremtési kamattámogatás és az adó-visszatérítési támogatás igénybevételeinek 2018. I-V. havi alakulása

Megnevezés	Szerződéskötések száma (darab)	Szerződéskötések összege (Mrd Ft)	2018. évi eredeti előirányzathoz képest a teljesítés aránya (%)
Családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK)	10 445	34,0	26,8
Otthonteremtési kamattámogatás	4210	31,5	44,3
Adó-visszatérítési támogatás	1068	4,9	20,4
Összesen:	15 723	70,4	31,1

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

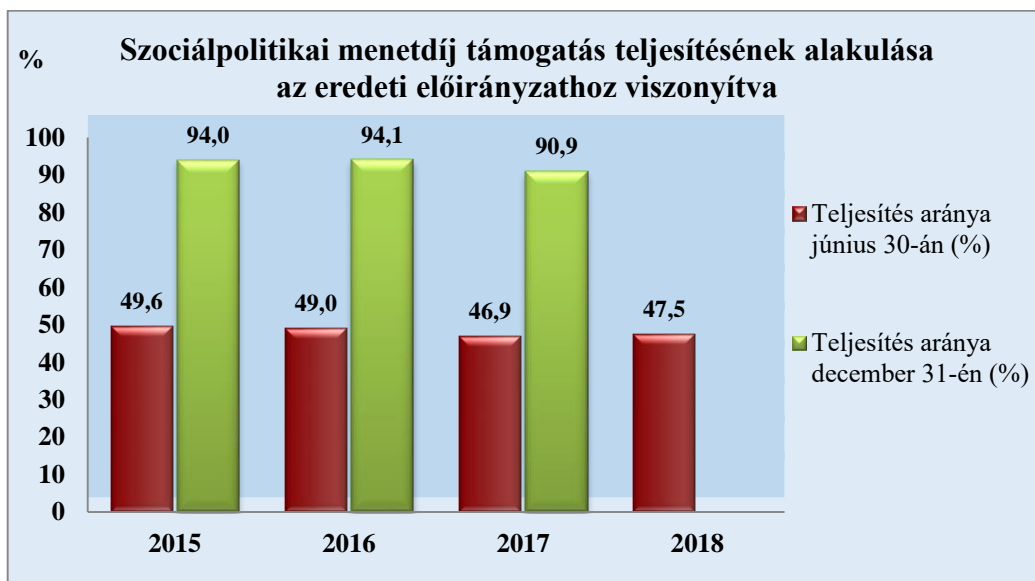
¹² A 2018. I-VII. havi adatok alapján a támogatások felhasználása még mindig az időarányosnál 40,0 Mrd Ft-tal alacsonyabban, 41,5%-ban teljesültek.

A kedvezmények tervezettnél alacsonyabb mértékű felfutásának eredményeként a 2018. évi előirányzat felhasználásánál 15,0-20,0 Mrd Ft megtakarítás várható a lakástámogatások esetében.

5.2 Szociálpolitikai menetdíj támogatás

A XLII. A költségvetés közvetlen kiadásai fejezet 31. cím **Szociálpolitikai menetdíj támogatás** 2018. évi 97,5 Mrd Ft előirányzata ellentételezi a közúti és a vasúti személyszállító társaságok számára az állam által a személyszállítási közszolgáltatások keretei között biztosított egyes utazási kedvezmények miatti árbevétel-elmaradást. Az előirányzat 2015-2018. évi teljesítési arányait a 6. ábra szemlélteti.

6. ábra

Forrás: Kincstár központi alrendszer költségvetési mérlegei, ÁSZ szerkesztés

A főbb jogosultsági csoportokban bekövetkezett demográfiai és szabályozó változások (pl. nyugdíjas utazási kedvezménybe soroltak státusza) miatt az előző években 6-9%-os alutelteljesítés volt megfigyelhető. Az ennek figyelembe vételével 6,2%-kal csökkentett 2018. évi eredeti előirányzat 47,5%-ban, 46,4 Mrd Ft összegben került felhasználásra 2018. első félévben, ami 2,5 százalékponttal maradt el az időarányos teljesítéstől.

5.3 Az állam által vállalt kezesség és garancia érvényesítése

A XLII. A költségvetés közvetlen kiadásai fejezet 33. cím – az uniós operatív programok mögött álló állami viszontgaranciák kivételével – az Állam által vállalt kezesség és viszontgarancia érvényesítésére szolgáló, felülről nyitott előirányzat. Az előirányzat 2018. évi összege 22,1 Mrd Ft, amely 5,2%-kal magasabb a 2017. évi előirányzatnál. 2018. első félévében 7,8 Mrd Ft, az előirányzat 35,4%-a került felhasználásra, ami az időarányos teljesítésnél 14,6 százalékponttal kevesebb. A korábbi években a fejezet tervezett kiadásai az év során nem kerültek teljes mértékben felhasználásra, a 2014-2016. években az előirányzat teljesülése 45-59%-os, a 2017. évben 85,5%-os volt. A beváltásra került kezességek mértékét kedvezően befolyásolta a hitelfeltevők terheinek csökkenése és a gazdaság élénkülése, amelyek egyaránt a fizetőképesség javulását segítették. A 2018. évi előirányzat az Eximbank Zrt. által vállalt garanciaügyletekből eredő fizetési kötelezettségek és az E-útdíj fizetési célú hitelprogramhoz vállalt kezességekből eredő fizetési kötelezettségek emelkedése miatt azonban várhatóan teljes összegében felhasználásra kerül.

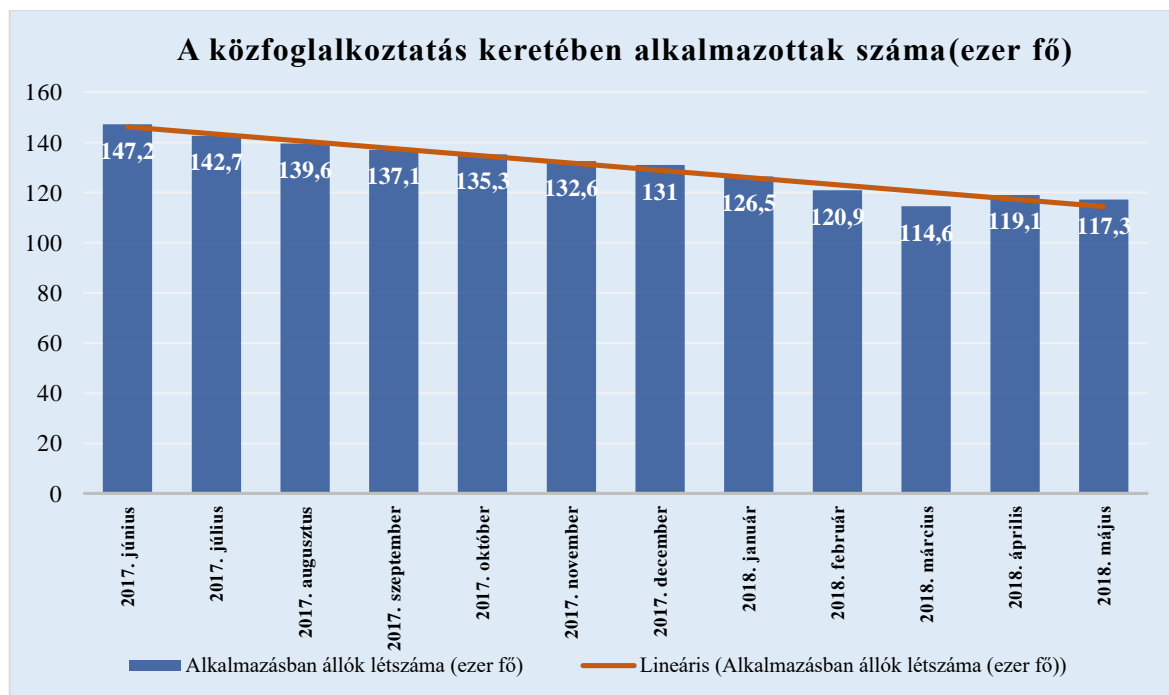
6 NEMZETI FOGLALKOZTATÁSI ALAP

A NEFA eredeti költségvetését az Országgyűlés 367,8 Mrd Ft bevételi és 436,1 Mrd Ft kiadási főösszeggel, valamint 68,3 Mrd Ft hiánnyal határozta meg. A bevételeket érintően címrendi változás volt a 2018. évben az előző évhez viszonyítva, a szociális hozzájárulási adó NEFA-t megillető hányada jogcím megszűnt. A bevételek a 2018. I. félévében az előirányzatok 46,7%-ában teljesültek, ami 3,3 százalékponttal elmarad az időarányos teljesítéstől. Az eltérést az előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérülése jogcímen tervezett 70,4 Mrd Ft-os előirányzat 39,1%-os teljesítése okozta. A jogcímen kerül elszámolásra a Gazdaságfejlesztési Innovációs Operatív Program (GINOP) és a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) NEFA-ból lebonyolításra kerülő programjainak megvalósítása során, a projekt előrehaladási jelentésekben igényelt támogatási összegek EU általi megtérítése.

A NEFA eredeti kiadási előirányzatának legnagyobb (51,6%-os) hányadát a 2018. évben is a **Start-munkaprogramra** fordítandó kiadások teszik ki. A munkaprogram a 2016. évtől folyamatosan átalakul a kormány azon szándékával összhangban, hogy a versenyszférában kialakult munkaerőhiányra figyelemmel a közfoglalkoztatási programokban részt vevők havi átlagos maximális létszámát 2020-ig folyamatosan 150 ezer főre kell csökkenteni. A csökkenő létszám a közfoglalkoztatásra szánt források – előző évekhez viszonyított – csökkenését is eredményezi.

A 2018. évben Start-munkaprogramra 225,0 Mrd Ft (az előző év módosított előirányzatához képest 30,8%-kal alacsonyabb) előirányzat került megtervezésre. A közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak létszámának folyamatos csökkenését a 7. ábra szemlélteti.

7. ábra

Forrás: A KSH által közzétett, a közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatottak munkaügyi adatai (KSH) alapján
ÁSZ szerkesztés

A Start-munkaprogramra fordított kiadások 2018. első félévében 40,4%-ban teljesültek, ami az időarányos teljesítéstől 9,6 százalékponttal marad el. Emellett a NEFA kiadásain belül az aktív támogatások (35,0 Mrd Ft, 23,3%), valamint a szakképzési és felnőttképzési támogatások (29,9 Mrd Ft, 16,0%) kiadásai is alulteljesültek az év első hat hónapjában. Ezeknél a tételeknél az időarányostól való eltérést indokolja, hogy NEFA által nyújtott támogatások pályázati

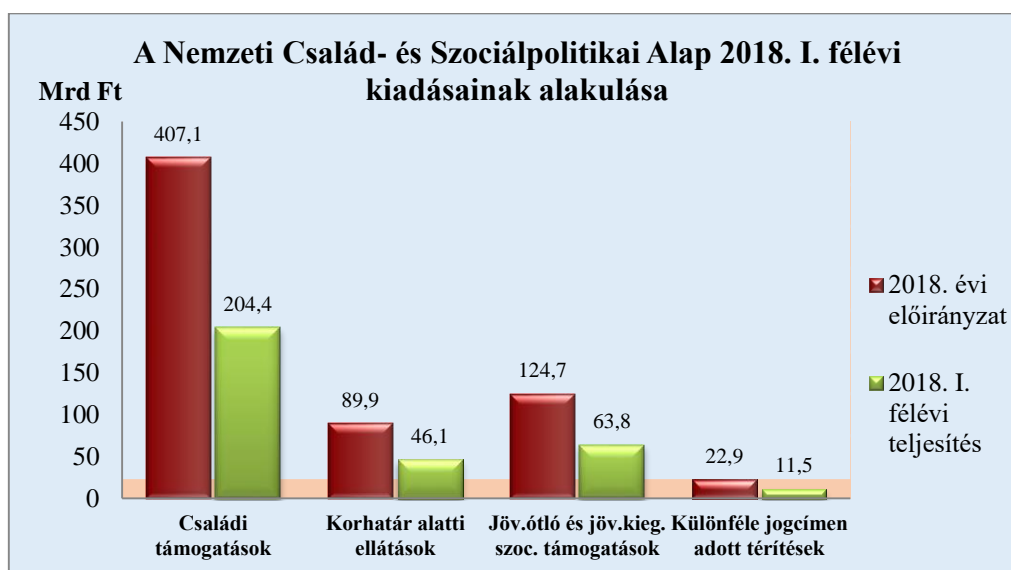
rendszerének sajátosságaiból eredően a kifizetések nagyobb hányada az év második felében történik.

7 NEMZETI CSALÁD- ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI ALAP

A XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezet 21. cím 1. alcím Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap (NCSSZA) 2018. évi előirányzata 644,6 Mrd Ft, amely az első félévben 0,5 százalékponttal az időarányos szint felett teljesült, alulteljesített részelőirányzat nem volt. Az NCSSZA 2018. évi előirányzatának első félévi teljesítése a 2017. első félévi teljesítés 98,1%-a volt.

Az Alap előirányzatainak teljesítési adatait a 8. ábra szemlélteti.

8. ábra

Forrás: Kincstár központi alrendszer költségvetési mérlege, ÁSZ szerkesztés

Az NCSSZA 63,2%-át kitevő **családi támogatások** előirányzatának felhasználása 2018. első félévében ütemezetten történt, 0,2 százalékponttal volt csak magasabb az időarányos teljesítésnél. A családi támogatásokon belül 76,8% a családi pótlék előirányzata, amely az első félévben időarányosan teljesült, a kifizetett összeg 156,2 Mrd Ft volt. Az előirányzathoz további különböző ellátások kerülnek finanszírozásra, ahol a kapcsolódó kifizetések összege az igénybevevők számától függ. Az előirányzat 2018. második félévi teljesülése nem hordoz kockázatot.

A **korhatár alatti ellátások** előirányzatánál jogszabályváltozások miatt folyamatosan csökken az ellátásra jogosultak száma, ennek megfelelően évente csökkent a rendelkezésre álló előirányzat összege. A 2018. évi eredeti előirányzat a 2015. évi előirányzatnak már csak 66,9%-a. Az előirányzat terhére 2018. első félévében teljesített kiadások az időarányosnál 1,3 százalékponttal voltak magasabbak, azonban az év végére nem várható az előirányzat túlteljesülése, mivel az előző évi tapasztalatok alapján az ellátotti létszám a nyugellátásra való jogosultság feltételeinek teljesülése miatt várhatóan tovább fog csökkenni.

A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális ellátásokra** történt kifizetések 2018. első félévében 1,2 százalékponttal haladták meg az időarányos teljesítést. A 2018. évi eredeti előirányzat 0,5%-kal haladja meg a 2017. évi, de annak szerkezetében a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó kárpótlási célú nyugdíj-kiegészítések és juttatások emelése miatt a politikai

rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések 2018. évi rész-előirányzata 14,2%-kal nőtt. Ugyanakkor az előirányzat felhasználását csökkentő tényező, hogy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők létszáma – köszönhetően a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak – csökkenést mutat.

A **különbéle jogcímen adott térítések kifizetésének** 22,9 Mrd Ft előirányzata 2018. első félévben időarányosan teljesült.

8 A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK TARTALÉKAINAK FELHASZNÁLÁSA

A 2018. évben a fejezetek eredeti előirányzatként 45,9 Mrd Ft szerepelt fejezeti, általános és a stabilitási tartalék címén, amely 4,5 Mrd Ft-tal magasabb volt az előző évi ugyanilyen jogcímen tervezett előirányzatoknál. Az egyes fejezetekben a fejezeti általános tartalék előirányzata a Kvtv.-ben 12,4 Mrd Ft, míg a stabilitási tartalék 33,5 Mrd Ft összeg volt. A fejezeti általános tartalék előirányzatok felhasználása a 2018. I félévében csekély mértékben (2,4%) történt.

A fejezetek az Áht. előírásai alapján az elmaradt bevételek pótlására, az előre nem látható, nem tervezhető költségvetési kiadások fedezetére általános tartalékot, az új feladatok vagy a meglévő feladatok bővítésének fedezetbiztosításra stabilitási tartalékot képeztek. A stabilitási tartalékok felhasználásáról a kormány határozatokban dönt, azonban az Ávr. 23/A § (1) bekezdése alapján a fejezetekben lévő fejezeti stabilitási tartalék előirányzatait a tárgyév október 1-jét megelőzően nem lehet felhasználni.

9 AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK

A központi költségvetésben a XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet egységes szerkezetben mutatja be az ÁKK által kezelt államadóssághoz kötődő adósságszolgálat 2018. évi folyó kiadásait és bevételeit.

A központi költségvetés adósságával kapcsolatos folyó kiadás 2018-ban 1034,8 Mrd Ft, amelynek döntő, része (94,5%) kamatkiadás (978,3 Mrd Ft). Ehhez viszonyítva elenyésző a tervezett kamatbevétel (0,07 Mrd Ft). Az ÁKK nettó kamatkiadása a 2017. évi tervhez képest ez évben 0,8%-kal csökkenhet.

Az adósságszolgálattal kapcsolatos kiadások a 2018. I-VI. hónapokban időarányosan teljesültek, a tavalyi évnél kedvezőbben alakultak, a jóváhagyott előirányzat 49,3%-át jelentették. (A tavalyi év hasonló időszakában a teljesítés aránya 56,2% volt.) A bevételek 105,5%-ot tettek ki, ezzel a tervezett előirányzat év végi teljesülése biztosított. (Az előző év hasonló időszakában ez az arány 60,4% volt.)

10 AZ EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA

10.1 Az uniós támogatások felhasználásának keretei

Az EU-ból származó támogatások pénzforgalmi kiadásai és bevételei időben jelentősen elválnak egymástól, azaz az uniótól származó térítések több hónapos, időnként egy évet is meghaladó késéssel követik a kiadásokat. Ebből következően a kifizetések költségvetés általi megelőlegezésére még nagyobb hangsúly helyeződik, így az uniós előirányzatok likviditásának biztosítása – a programok túlnyomó része tekintetében – alapvetően nem függ a bizottsági utalásoktól.

A költségvetés közvetlen bevételei és kiadási fejezet uniós bevételeinek alakulása

A kiadások és a bevételek időbeli elválása indokolttá teszi, hogy a költségvetésben külön kerüljenek megtervezésre, így a 2018-as évtől kezdődően az EU-tól érkező bevételek – az eddigi gyakorlattól eltérően – nem az illetékes tárcákhoz tervezetten, hanem központosítva a

XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 6. címén (Uniós programok bevételei) kerülnek kimutatásra.

Ez azt jelenti, hogy a központi költségvetésben jóváhagyott **európai uniós fejlesztési költségvetés bevételeiből** (1914,3 Mrd Ft) alig 3,0 Mrd Ft kivételével (Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása) a teljes összeg ezen a címen szerepel (1911,2 Mrd Ft). A teljesülés 2018. I-VI. hónapjában 8,5% (162,0 Mrd Ft) volt¹³.

A fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása nemcsak az időarányostól, hanem a tavalyi év adatától (10,9%) is elmaradva 7,6% volt.

Ugyanebben a fejezetben található a 7. cím az **Egyéb uniós bevételek**. A cím egyik alcíme, a Vámbeszedési költség megtérítése EU közösségi bevételeiből a magyar költségvetésben vámbeszedési költségtérítésként megjelenő, visszatérhető összeg. (Ez a bruttó vám bevételek 20%-a.) Alakulását az EU által alkalmazott közösségi vámtarifa, az EU vámkódex, az ezen alapuló közösségi és nemzeti végrehajtási szabályok és az EU saját forrásai elszámolására és utalására vonatkozó szabályok határozzák meg. A 12,6 Mrd Ft-os előirányzat teljesülése 2018 júniusban – a tavalyi év hasonló időszakának teljesülési arányát (47,8%) meghaladóan – 59,3% volt.

A másik alcím az Uniós támogatások utólagos megtérülése azon alapult, hogy az EU által teljesített időközi kifizetések nem haladhatták meg az uniós hozzájárulás – strukturális alapok esetében – 95%-át. Ezért a megítélt támogatás fennmaradó 5%-át a hazai költségvetés előlegezte meg. A 63,2 Mrd Ft-os előirányzaton nem keletkezett 2018 júniusáig bevétel.

A költségvetés uniós fejezetének alakulása

A korábbiakhoz hasonlóan a **XIX. Uniós fejlesztések fejezet** tartalmazza az európai uniós fejlesztési költségvetés meghatározó részét (94,7%) 2289,6 Mrd Ft összegben. Az egyéb fejezetekben található szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásait is figyelembe véve a költségvetés teljes uniós kiadásai 2417,6 Mrd Ft-ot tettek ki. A költségvetés teljes uniós kiadásainak teljesülése 2018 júniusában – az előző év azonos időszakának teljesülési arányát (40,9%) meghaladva, közel időarányosan (46,3%) teljesült.

A XIX. fejezet az EU kohéziós, halászati és közös agrárpolitikájának megvalósítását biztosító pénzügyi források Magyarországnak allokkált előirányzatait, továbbá egyéb nemzetközi programok forrásait tartalmazza. A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok 2018. I. félévi teljesülésének alakulását a 10. táblázat mutatja be:

¹³ A 2018. július végéig nem változott az előirányzat teljesülésének aránya, 8,5% maradt

A szakmai fejezeti kezelésű uniós előirányzatok 2018. I. félévi teljesülése

XIX. Uniós fejezet főbb címei	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2018. I félévi teljesülése	
		Mrd Ft	%
2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok	1970,4	941,8	47,8
- <i>Gazdaságfejlesztés és Innovációs OP (GINOP)</i>	657,3	175,6	26,7
- <i>Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)</i>	98,3	39,6	40,3
- <i>Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)</i>	203,1	180,7	89,0
- <i>Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)</i>	425,2	188,0	44,2
- <i>Környezet és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)</i>	180,4	62,0	34,4
- <i>Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)</i>	263,9	251,1	95,1
- <i>Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési OP (KÖFOP)</i>	142,2	43,7	30,7
- <i>Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program</i>	0,0	1,1	-
2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok	259,9	62,1	23,9
Egyéb fejlesztési programok és egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok	59,3	123,8	208,8
Mindösszesen:	2289,6	1127,7	49,3

Forrás: A Kincstár 2018. június havi fejezeti részletes adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az Uniós kiadási előirányzat 2018. első félévi teljesülése 49,3% volt, a legnagyobb arányú kifizetés az EFOP keretében történt 251,1 Mrd Ft (95,1%-os) összegben. Szintén magas arányban történt kifizetés a TOP keretében, az eredeti előirányzat 89,0%-a (180,7 Mrd Ft) felhasználása már megtörtént 2018. I. félévében.

A 2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok előirányzat teljesülése 23,9% volt, míg az egyéb fejlesztési programok és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok teljesülése kétszeresen meghaladta az éves előirányzatot.

Hozzájárulás az EU költségvetéséhez

A XLII. fejezet, EU költségvetéséhez való hozzájárulás címén a 2018. I. félévében 157,1 Mrd Ft kiadás teljesült. A kifizetések teljesülése a 2017. első félév teljesülési arányához (50,6%) hasonlóan – összességében időarányos volt (50,7%). A teljesülések részletes adatait a 11. táblázat mutatja be.

11. táblázat

Az EU költségvetéséhez való hozzájárulások alakulása 2018. I félévben

Előirányzat			A teljesülés aránya (%)
megnevezése	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	Teljesülés (Mrd Ft)	
Egyéb uniós bevételek	75,8	7,5	9,9
Vámbeszedési költség megtérítése	12,6	7,5	59,7
Uniós támogatások utólagos megtérülése	63,2	0	0
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	309,9	157,1	50,7
ÁFA alapú hozzájárulás	44,3	24,9	56,1
GNI alapú hozzájárulás	241,6	120,2	49,8
Brit korrekció	21,5	10,7	49,7
Dánia, Hollandia és Svédország számára teljesítendő bruttó GNI csökkentés	2,6	1,4	53,2

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A számadatokból látható, hogy az egyéb uniós bevételek alacsony teljesülési arányát az uniós támogatások utólagos megtérülése előirányzat elmaradása okozta. Ezzel szemben az EU költségvetéséhez történő hozzájárulás összességében és az egyes előirányzatai tekintetében is időarányosan teljesült.

11 A KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZETEK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A 2018. első félévében a költségvetési fejezetek bevételi előirányzatai 1233,7 Mrd Ft-ra teljesültek, amely az eredeti előirányzat 91,4%-a. A teljesült bevételek 2018. I.-VI. hónapban az összes költségvetési bevétel (5972,8 Mrd Ft) 20,7%-át tették ki. A költségvetési fejezetek kiadási előirányzatai június 30-ig 5272,9 Mrd Ft-ra teljesültek, amely az eredeti előirányzat 58,0%-a volt és az összes költségvetési kiadás (7449,1 Mrd Ft) 70,3%-át tették ki.

11.1 A költségvetési fejezetek bevételeinek alakulása

A költségvetési fejezetek bevételi előirányzatainak és a teljesített bevételeinek alakulását a 2017. év és 2018. év első féléveiben a 12. táblázat szemlélteti.

12. táblázat

A költségvetési fejezetek bevételi előirányzatainak alakulása

Megnevezés	2017. I-VI. havi adatok			2018. I-VI. havi adatok		
	Törvényi módosított előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés a módosított előirányzathoz viszonyítva (%)	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzathoz viszonyítva (%)
Költségvetési szervek bevételei	1230,7	1031,2	83,8	1318,6	1120,9	85,0
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	13,8	134,2	970,3	31,4	112,7	358,9
Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása	1545,2	110,3	7,1	3,0	0,2	6,7
Összesen	2789,7	1275,7	45,7	1350,0	1233,7	91,4

Forrás: A Kincstár által közzétett, a központi költségvetés 2017. június és 2018. június havi előzetes mérlege alapján ÁSZ szerkesztés

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok bevételeinek előirányzata 2018. június 30-án az eredeti előirányzattal megegyezően 1350,0 Mrd Ft volt. Az év első hat hónapjában 1233,7 Mrd Ft összegű bevétel folyt be. Előirányzat-módosításra törvényi hatáskörben nem került sor, de a félév közben végrehajtott egyéb (kormányzati, fejezeti, saját, egyéb hatáskörök) hatáskörökben történt előirányzat-módosítások eredményeként 2018. június végére a költségvetési fejezetek bevételi előirányzatai 42,5%-kal, 501,7 Mrd Ft-tal emelkedtek meg. A 2017. év azonos időszakában a bevételi előirányzat egyéb hatáskörű módosítása ennél alacsonyabb mértékű, 21,2%-os (592,6 Mrd Ft) volt.

A központi költségvetési szervek bevételei 2018. év első félévében összesen 1120,9 Mrd Ft-ot tettek ki, mely 8,7%-kal, 89,7 Mrd Ft-tal magasabb a 2017. január-június havi bevételeknél jellemzően a NEAK által a költségvetési szerveknek átadott támogatások és az OP-k előirányzat-felhasználási számlájáról a kedvezményezettek részére közvetlen beérkező bevételek eredményeként.

A szakmai fejezeti kezelésű hazai előirányzatok esetében a bevételek összege az év első félévében az eredeti előirányzat több, mint háromszorosára, 112,7 Mrd Ft-ra teljesült, amely azonban 21,5 Mrd Ft-tal alacsonyabb az előző év azonos időszakához képest. A fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása június végéig csak minimális összegben (0,2 Mrd Ft) realizálódott. A fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása soron 3,0 Mrd Ft eredeti előirányzat került megtervezésre, mivel a 2018. évi költségvetési törvény alapján az uniós bevételek a 2018. évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetbe kerülnek kimutatásra.

11.2 A költségvetési fejezetek kiadásainak alakulása

A költségvetési fejezetek kiadásainak eredeti előirányzata 9086,7 Mrd Ft volt, mely 2018. I. félévében 58,0%-ban (5272,9 Mrd Ft-ban), az időarányost meghaladóan teljesült. A kiadási előirányzatok és azok teljesítésének alakulását a 13. táblázat szemlélteti.

13. táblázat

A költségvetési fejezetek kiadásai előirányzatainak alakulása

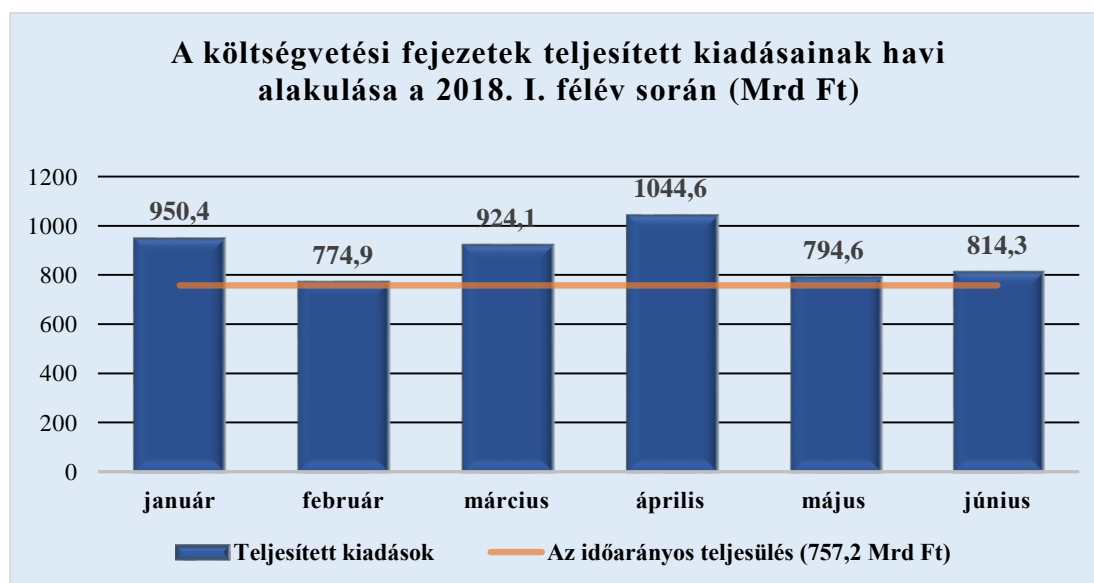
Megnevezés	2017. I-VI. havi adatok			2018. I-VI. havi adatok		
	Törvényi módosított előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés az törvényi módosított előirányzathoz viszonyítva (%)	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés az eredeti előirányzathoz viszonyítva (%)
Költségvetési szervek kiadásai	4054,5	2373,4	58,5	4334,3	2759,5	63,7
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai	2147,8	903,0	42,0	2334,8	1395,0	59,7
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai	2239,2	1046,2	46,7	2417,6	1118,4	46,3
Összesen	8441,5	4322,6	51,2	9086,7	5272,9	58,0

Forrás: A Kincstár által közzétett, a központi költségvetés 2017. június és 2018. június havi előzetes mérlege alapján ÁSZ szerkesztés

A táblázat alapján látható, hogy a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai a 2018. első félévében meghaladták mind az időarányos mind az előző év azonos időszakának teljesítési adatait. A költségvetési szervek kiadásai 2018. I. félévében az eredeti előirányzat 63,7%-ában (2017. év azonos időszakában 58,5%-ban), míg a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok az eredeti előirányzat 59,7%-ában (2017. év első félévében 42,0%-ban) teljesültek. Az uniós fejezeti kezelésű előirányzatok az időarányosnál kedvezőbben 46,3%-ban teljesültek. Összességében a költségvetési fejezetek kiadásai 2018. év első hat hónapjában 730,0 Mrd Ft-tal (8%-kal) haladta meg az időarányos teljesülést.

A költségvetési fejezetek 2018. I. félévi kiadási előirányzatainak teljesülését havi bontásban a 9. ábra szemlélteti. A havonta teljesített kiadások az év első felében minden hónapban meghaladták az éves kiadási előirányzatok időarányos részét.¹⁴

9. ábra

Forrás: a Kincstár 2018. I-VI. havi előzetes mérleg adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az első félévi részletesebb kiadási adatok alapján a költségvetési fejezeteknél a kiadási előirányzatok 37,6%-kal, 3419,1 Mrd Ft-tal növekedtek az egyéb hatáskörben végrehajtott előirányzat-csökkentések és emelkedések együttes hatásaként. A kiadási előirányzatok emelésére 2018. június 30-ig 573,4 Mrd Ft összegű többletbevétel, 2683,2 Mrd Ft előirányzat-maradvány és 162,5 Mrd Ft támogatás nyújtott fedezetet.

Az előirányzat-maradvány terhére történő előirányzat-módosítás összege több mint 40,0%-kal, közel 800 Mrd Ft-tal volt magasabb, mint a 2017. év első félévében az előző évi maradvány terhére végrehajtott előirányzat emelés. A maradványok keletkezése és következő évi felhasználása állandóan jelen van a költségvetési gazdálkodásban, azonban a pénzforgalmi hiánycél teljesülésének szempontjából a maradványok eltérő összegű keletkezése és felhasználása bizonyos esetben kockázatot jelent¹⁵. Az adott évi pénzforgalmi hiánycél teljesülésére negatívan hat, amennyiben az előző évben keletkezett maradványok felhasználása meghaladja az adott

¹⁴ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a költségvetési fejezetek kiadásai 2018. júliusában szintén magasabb összegben (845,6 Mrd Ft) kerültek kifizetésre, mint az egy hónapra jutó időarányos előirányzat. Az eredeti előirányzathoz viszonyítva a teljesülés 67,3% volt.

¹⁵ Pulay Gy. – Simon J. – Szilas I. (2017.): A költségvetési maradvány mint költségvetési kockázat (Pénzügyi Szemle, 2017/4, 431-444. oldal)

évben keletkezett maradványok összegét. Ezen logikai gondolat mentén a 2018. évi pénzforgalmi hiánycél szempontjából csak akkor nem jelent kockázatot, amennyiben az év végére a 2017. évi maradványok felhasználását meghaladja az idei évben keletkezett maradvány összege.

A költségvetési szervek kiadásainak eredeti előirányzathoz viszonyított teljesítési részaránya 2018. I. félévében 13,7%-kal haladta meg az időarányos teljesülést és 16,3%-kal a 2017. év azonos időszakában teljesült kiadásokat. A kiadások ilyen mértékű túlteljesülését részben indokolja a magas összegű előző évi előirányzat-maradvány felhasználása, illetve emellett történtek a költségvetési szerveknél ebben az időszakban nagyobb összegű kifizetések (az Országos Rendőr-főkapitányságnál, a Kincstárnál, a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalánál, a külképviseletek igazgatásánál) a fejezeti kezelésű előirányzatok terhére, de ezek a költségvetési fejezeteken belüli átcsoportosítások költségvetési kockázatot nem jelentenek.

A szakmai fejezeti kezelésű hazai előirányzatok 2018. I. félévében 1395,00 Mrd Ft kifizetés történt, ami az eredeti előirányzat 59,7%-a, azaz 492,0 Mrd Ft-tal haladta meg az időarányos teljesülést. Az **uniós programok** előirányzatain 2018. első félévében összesen 1118,4 Mrd Ft kiadás teljesült, amely az éves előirányzat 46,3%-a. A félév során felmerült kiadások legnagyobb részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjai adják (2018. június végéig 942,8 Mrd Ft összegű kifizetés történt). Ezen belül 2018. első félévében a legjobban teljesítő operatív programok voltak: az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (251,2 Mrd Ft), az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (188,0 Mrd Ft), valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (180,7 Mrd Ft).

Az egyes fejezetek költségvetési kiadásainak 2018. első félévi teljesülési adatai alapján a fejezetek egy részénél a kiadások az eredeti előirányzathoz képest időarányosan, vagy az időarányostól kedvezőbben alakultak. Az eredeti előirányzathoz képest az időarányos kiadási teljesülést túllépő fejezetek közül négy (XI. Miniszterelnökség, XIV. Belügyminisztérium, XV. Nemzetgazdasági Minisztérium, XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma) esetében a kiadási előirányzatok túlteljesülésének aránya a 10%-ot, illetve a mértéke az 50,0 Mrd Ft-ot is meghaladta. Ezeknél a fejezeteknél az első félévben végrehajtott egyéb hatáskörű előirányzat-módosítások nagy részét (XI. Miniszterelnökség fejezetnél az előirányzat-módosítások 87,8%-a, XIV. Belügyminisztérium fejezetnél a 71,7%-a, a XV. Nemzetgazdasági Minisztérium fejezetnél a 71,0%-a, XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma fejezetnél a 75,3%-a) az előző évi előirányzat-maradványok miatti módosítások tették ki.

A központi alrendszer azon előirányzatai, amelyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól (felülről nyitott előirányzatok) esetében a költségvetési fejezetek 2018. I. félévében az eredeti előirányzat 3758,8 Mrd Ft volt, mely az egyéb hatáskörű előirányzat-módosítások következtében 3921,5 Mrd Ft-ra emelkedett. 2018. I. félévében a fejezetek felülről nyitott előirányzatai a módosított előirányzat 45,0%-ában teljesültek, ennek megfelelően a teljesülés vonatkozásában kockázat nem mutatható ki.

12 AZ ÁLLAM VAGYONÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA

12.1 Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása

Az állami vagyonnal való gazdálkodásból eredő bevételek és kiadások a központi költségvetés költségvetési, illetve finanszírozási bevételei és kiadásai. E költségvetési bevételek és költségvetési kiadások közül a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. rábízott vagyonához kötődő tételek az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter irányítása alá tartozó XLIII. fejezet Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetben jelennek meg a központi

költségvetésben. Ezen fejezet bevételi és kiadási előirányzatainak tagolása alapvetően az ingatlan vagy a társasági portfólióba tartozáshoz kötődik.

A fejezet bevételi és kiadási (al)címei teljesülésének alakulását 2018. I-VI. hónapban a 14. táblázat mutatja:

14. táblázat

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása

Megnevezés	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	Teljesülés I-VI. hó (Mrd Ft)	Teljesülés aránya (%)
Állami vagyonnal kapcsolatos bevételek	60,6	54,6	90,0
Ebből:			
Ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek	14,7	11,4	77,9
Társaságokkal kapcsolatos bevételek	34,1	39,8	116,7
Egyéb bevételek	11,8	3,3	28,1
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	176,3	82,2	46,6
Ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos kiadások	58,4	29,4	50,3
Társaságokkal kapcsolatos kiadások	73,4	25,5	34,7
Az államot korábbi tulajdonosi döntéseihez kapcsolódóan terhelő kiadások	11,5	16,8	145,9
A vagyongazdálkodás egyéb kiadásai	27,5	10,5	38,2
Fejezeti tartalék	5,5	0	0

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

2018. I. félévében a fejezetet érintően az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek (60,6 Mrd Ft) teljesülési aránya (90,0%) jóval meghaladta az időarányos teljesülést, ami közel 25,0 Mrd Ft többletet jelentett. **A bevételi előirányzat teljesítése** a jelenlegi adatok alapján nem kockázatos. A Társaságokkal kapcsolatos bevételek az első félévben már 16,7%-kal meghaladták az éves előirányzatot az osztalékbevételek tervezettnél nagyobb összegű realizálódása miatt. Az osztalékbevételek teljesülésének sajátossága az előző évek tapasztalatai alapján, hogy július végéig realizálódhatnak. Emiatt fennáll, hogy további bevételi többlet keletkezik ezen a jogcímenen, azonban ennek számszerűsítésére nem áll rendelkezésre elegendő információ.

A fejezet tervezett kiadásainak (176,3 Mrd Ft) I-VI. havi teljesülése az időarányostól eltérő, 46,6% (82,2 Mrd Ft) volt, azonban ezen teljesülési arány magasabb, mint az előző év azonos időszakának 38,4%-os teljesülése. Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a költségvetési év során nem egyenletesen merülnek fel, ezért az egyes jogcímeknél a félévkor tapasztalható alul-, illetve túlteljesülések önmagukban nem jelentenek kockázatot az előirányzatok év végi teljesülésének szempontjából.

12.2 A Nemzeti Földalap költségvetésének teljesülése

A kincstári vagyon részét képező **Nemzeti Földalapba** tartozó vagyonelemek felett az állam nevében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet útján az agrárpolitikáért felelős miniszter gyakorolja. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet kiadásai és bevételei, a központi költségvetés központosított kiadásait és bevételeit képezik a XLIV. A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet előirányzataiként.

A **Nemzeti Földalappal kapcsolatos 2018. évi bevételek** tervezett összege 3,4 Mrd Ft volt. 2018. I. félévében a bevételek teljesülése kétszeresen meghaladta az eredeti előirányzatot, az Ingatlanértékesítésből származó bevételek tervezettnél jóval kedvezőbb, közel húszszoros túlteljesítéséből adódóan. A **Nemzeti Földalapba tartozó vagyonra fordítható kiadások** Kvtv. szerinti előirányzatai a 2018. évben együttesen 14,9 Mrd Ft-ot tesznek ki. A 2018. I. félévében a kiadások teljesülése 5,4%-kal (0,8 Mrd Ft-tal) haladta meg az időarányos teljesülést, amely nem jelent kockázatot a Nemzeti Földalap költségvetésének év végi teljesítésének szempontjából, mivel az 50%-ot meghaladó előirányzatok az év során nem időarányosan teljesülnek. Emellett a Nemzeti Földalaphoz kapcsolódó kiadások első félévi túlteljesülését fejezeti szinten kompenzálni tudták a keletkezett többletbevételek.

13 A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSAINAK ALAKULÁSA

A IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet 2018. évi költségvetési előirányzata 705,4 Mrd Ft volt. Az előirányzat 2018. I. félévi teljesülének adatait a 15. táblázat mutatja be.

15. táblázat

A Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet kiadásainak alakulása

Előirányzat megnevezése	2018. évi eredeti előirányzat (Mrd Ft)	2018. évi módosított előirányzat (Mrd Ft)	2018. I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesülés az eredeti előirányzat %-ában	Teljesülés a módosított előirányzat %-ában
IX. Helyi önkormányzatok támogatása fejezet ebből	705,4	777,3	353,4	50,1%	45,5%
1. A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	622,2	608,7	304,5	48,9%	50,0%
2. A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai	83,2	90,3	4,8	5,8%	5,3%
3. Új címeken, átcsoportosítással megállapított támogatások	-	78,3	44,1	-	56,3%

Forrás: 2018. évi Kvtv., a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. június havi előzetes mérlege alapján ÁSZ szerkesztés

A Helyi önkormányzatok támogatása fejezet a 2018. I. félévben 353,4 Mrd Ft összegben, és 50,1%-ban, időarányosan teljesült.

A fejezeten belül az év során történtek előirányzat-módosítások fejezeten belül, illetve fejezetek közötti átcsoportosítások, valamint kormányhatáskörben új címeket hoztak létre. Az évközben létrehozott új jogcímek között szerepel például az egyes önkormányzatok feladatainak ellátására, a 2016. évben meghozott döntés szerinti támogatás, a települési önkormányzatok fejlesztési feladatainak támogatása, az önkormányzati ASP rendszer működésének támogatása, a bölcsődei kiegészítő támogatás, a bölcsődei fejlesztési program támogatása.

Az egyéb hatáskörben történt előirányzat-módosítások 2018. június 30-ig összesen 71,9 Mrd Ft-tal, 10,1%-kal növelték a fejezet előirányzatait. Az új címek létrehozásával összefüggő, 78,3 Mrd Ft összegű előirányzat emelés fejezeti szinten javítja a helyi önkormányzati támogatási kiadások időarányos teljesülését. A módosított előirányzathoz képest 45,5%-ban teljesültek a fejezet kiadásai az év első felében.

14 A KÖZPONTI TARTALÉKOK FELHASZNÁLÁSÁNAK ALAKULÁSA

A 2018. évi költségvetési törvényben a központi alrendszer tartalék előirányzatait a XI. Miniszterelnökség fejezetben tervezték meg, amelynek összege 260,6 Mrd Ft. A törvény az előre nem várt kockázatok kivédésére kéttípusú központi tartalékot képzett, az Országvédelmi Alap, valamint a Rendkívüli kormányzati intézkedések előirányzatát, amelyek összege a 2017. eredeti előirányzattal egyezően 170,0 Mrd Ft.

A kormányzati döntésekből következő feladatok finanszírozására és az előirányzott, de elháríthatatlan ok miatt elmaradó költségvetési bevételek pótlására szolgáló **Rendkívüli kormányzati intézkedések** 2018. évi 110,0 Mrd Ft összegű eredeti előirányzatából az I. félévben 43,7 Mrd Ft, a rendelkezésre álló tartalék 39,7%-a került kormányhatározatokkal átcsoportosításra, 11 fejezet javára. Ez 0,3 százalékponttal maradt el az Áht. alapján az első félévben országgyűlési jóváhagyás nélkül felhasználható mértéktől.

Az előre nem várt kockázatok kivédésére képzett **Országvédelmi Alap** eredeti előirányzata 2018. évben 60,0 Mrd Ft volt. Az előirányzatnál 2018. évben is változatlan szabály, hogy az két ütemben – legfeljebb 30,0 Mrd Ft az EDP jelentés 2018. március 31-ig történő benyújtását követően, az ezen felüli rész az EDP jelentés 2018. szeptember 30-ig történő benyújtását követően – használható fel, amennyiben a benyújtott EDP jelentésben szereplő EDP-hiány a felhasználni kívánt tartalékösszeg figyelembevételével nem haladja meg a GDP 2,4%-át.

A 2018. I. félévében 28,1 Mrd Ft, az Országvédelmi Alap módosított előirányzatának 46,9%-a került 4 fejezet javára átcsoportosításra, ami a szeptember 30-ig, a második EDP jelentés benyújtásáig elkölthető összeg 93,8%-a.

A meghatározott intézkedések fedezetéül szolgáló **Céltartalékok** előirányzata a Kvtv. alapján 90,6 Mrd Ft összegben kerültek meghatározásra. Az előirányzathoz 2018. I. félévben közszférában foglalkoztatottak – nem időarányos felhasználású – bérkompenzációjára a költségvetési fejezetek javára 12,0 Mrd Ft, az előirányzat 60,2%-a, míg a hazai bölcsődei fejlesztési programra rendelkezésre álló előirányzat 100%-a került kormányhatározatokkal átadásra.

Az Ágazati életpályák és bérintézkedések 65,8 Mrd Ft összegű felülről nyitott előirányzatából – amely többek között a közalkalmazottakra is kiterjedően a rendvédelmi életpálya, az állami tisztviselői életpálya, egészségügyi bérintézkedések keretében megvalósuló bérfejlesztések fedezetét biztosítja – az államháztartásért felelős miniszter intézkedése alapján 66,7 Mrd Ft, az előirányzat 101,4%-a előirányzat átcsoportosítással került felhasználásra.

15 A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI KÖLTSÉGVETÉSÉNEK ALAKULÁSA

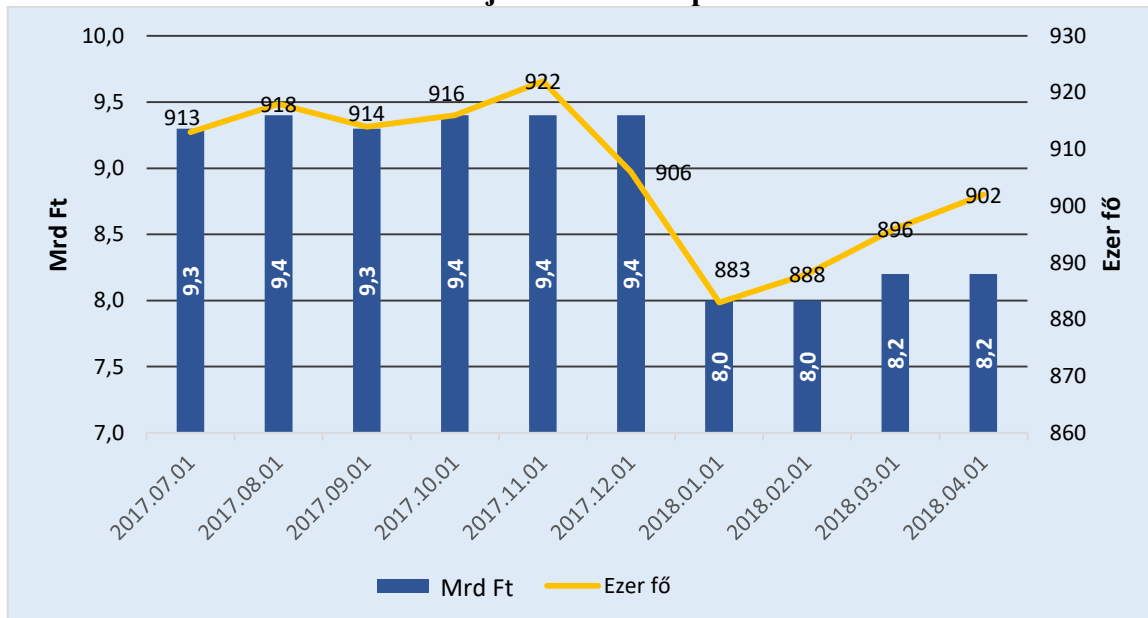
A társadalombiztosítás alapjainak költségvetését a 2018. évi költségvetési törvény egyensúlyban állapította meg, a bevételek és kiadások értéke is 5680,6 Mrd Ft volt.

2018. I. félévében a TB Alapok bevételei 50,1%-ra, a kiadások 49,1%-ra teljesültek. Az időarányost meghaladó bevételek miatt a TB Alapoknál 2018. I. félévben 40,5 Mrd Ft szufficit keletkezett. Az I. félévi adatok alapján a Ny. Alap időarányost el nem érő bevételt, míg az E. Alap időarányost meghaladó bevételt teljesített. A kiadások mind az Ny. Alapnál, mind az E. Alapnál nem érték el az eredeti előirányzat felét. A TB Alapok tervezett bevételeinek 83,1%-át a szociális hozzájárulási adó és egyéb járulékok képezik, melynek első félévi teljesítése 49,7%-os volt. 2018. január 1-jével bekövetkezett változás következtében a NEFA részesedése a szociális hozzájárulási adóból megszűnt, ezzel az Ny. Alap részesedése az előző évhez viszonyítva megnövekedett, míg az E. Alap részesedése változatlan maradt.

A magas részarány miatt a TB Alapoknál a legjelentősebb bevételi forrás a **szociális hozzájárulási adó**, amelyből a munkáltatók a foglalkoztatottak meghatározott köre után a **Munkahelyvédelmi Akcióterv** keretében kedvezményeket vehetnek igénybe. A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében igénybe vett kedvezmények alakulását mutatja be a 10. ábra.

10. ábra

**A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében igénybe vett kedvezmények alakulása
2017. július – 2018. április**

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az érintettek számában és a kedvezményként igénybe vett összeg alakulásában is összességében csökkenés mutatkozik az időszakban. A kedvezményben részesülők létszáma az érintett időszakban 2017. novemberétől kezdve csökkent a legnagyobb mértékben. A kedvezmények összegének 2018. januártól megfigyelhető csökkenését részben az érintetti létszám változása, részben a szociális hozzájárulási adó mértékének csökkenése indokolja, melynek következtében az igénybe vehető kedvezmények mértéke is csökkent. A 2018. január-április időszakban az ellátotti létszám emelkedésével már az igénybe vett kedvezmények mértéke is növekvő tendenciát mutat.

15.1 Nyugdíjbiztosítási Alap

A Ny. Alap költségvetése egyensúlyban, 3361,5 Mrd Ft bevételi és kiadási főösszeggel került megállapításra

A Ny. Alapnál 2018. I. félévében 1672,3 Mrd Ft bevétel – az eredeti bevételi előirányzat 49,4%-a – és 1659,0 Mrd Ft kiadás – az eredeti kiadási előirányzat 49,4%-a – realizálódott, ami a költségvetés központi alrendszerének egyenlegét 13,2 Mrd Ft-tal javította. A költségvetési kiadások és bevételek teljesítése arányaiban megfelelt az időarányosnak.

A Ny. Alap 2018. évi és a megelőző évi kiadási és bevételi előirányzatait, azok féléves teljesülési adatait, arányát a 16. táblázat tartalmazza.

16. táblázat

A Ny. Alap bevételi és kiadási előirányzatainak és teljesítési adatainak alakulása

Megnevezés	2017. év			2018. év		
	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	Az év végi teljesítés aránya (%)	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés (%)
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	2926,5	50,0	101,1	3263,5	1624,3	49,8
Egyéb járulékok és hozzájárulások	16,0	45,1	106,2	16,6	8,1	48,6
Késedelmi pótlék és bírság	11,5	27,0	56,5	8,5	2,4	28,0
Pénzeszköz átvétel	208,0	32,0	100,0	65,9	33,0	50,0
Egyéb bevételek	10,1	2,8	95,0	7,0	4,5	64,5
Bevétel összesen	3172,1	46,7	100,9	3361,5	1672,2	49,7
Nyugellátások	3151,5	49,6	100,6	3343,3	1656,4	49,5
TB költségvetési szervek kiadásai	16,7	61,0	96,4	11,7	0,0	0,0
Egyéb kiadások	19,1	39,8	93,2	6,5	2,6	41,6
Kiadás összesen	3187,3	49,7	100,6	3361,5	1659,0	49,4
Egyenleg	-15,2	-	-	0,0	13,2	-

Forrás: Kincstár által készített 2018. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai, ÁSZ szerkesztés

Az Ny. Alap bevételei az eredeti előirányzat időarányos részétől 0,3 százalékponttal és 8,5 Mrd Ft-tal maradt el 2018. I. félévben, ami arányait tekintve nem jelentős mértékű bevételkiesés. Az Ny. Alap bevételeinek meghatározó hányadát képviselő szociális hozzájárulási adóból származó bevételek szinte közel időarányosan teljesültek az időszakban.

Az Ny. Alap kiadási előirányzatainak teljesítése 0,6 százalékponttal és 21,8 Mrd Ft-tal maradt el az időarányostól 2018. első félévében. A kiadási elmaradást a teljesített kiadások 99,8%-át képviselő nyugellátások időarányostól alacsonyabb teljesítése okozta, mivel a jogcímcsoporton belüli tervezett Nyugdíjprémium céltartalék jogcímszámra (32,3 Mrd Ft) az év első félévében kifizetés nem történt.

A makrogazdasági folyamatokat vizsgálva a nyugdíjprémium kifizetése a második félévben válik esedékessé, hiszen az előzetes adatok alapján a GDP várható értéke a 2018. évben meg fogja haladni a 3,5 százalékot, melynek következtében novemberben nyugdíjprémium kifizetése válik szükségessé. A nyugdíjprémium várható egyszeri hatása 2018. második félévében 32,5 Mrd Ft lesz, melyre döntően fedezetet nyújt az erre a kifizetésre a költségvetési törvény alapján képzett céltartalék.

Az Ny. Alap év végi kiadásait még befolyásolhatja a nyugdíjakra fordított kiadások emelkedése az esetleges fogyasztói árnövekedés tervezettnél nagyobb mértékű teljesülése esetén. Ha a nyugdíjasok fogyasztói árnövekedése várhatóan meghaladja a költségvetési törvényben tervezett 3,0%-os nagyságrendet, akkor a tervezett és a tényleges infláció közötti különbség alapján a nyugellátásban részesülők kiegészítő nyugdíj-emelésben részesülnek az év második felében. A 2018. júniusi havi adatok alapján a fogyasztói árindex a költségvetési törvényben tervezett szint alatt (2,3%) teljesült. Figyelembe véve a jelenlegi makrogazdasági folyamatokat és az előrejelzéseket az infláció várhatóan 3%-os szinten fog teljesülni.

15.2 Egészségbiztosítási Alap

Az E. Alap költségvetését az Országgyűlés a 2018. évre egyensúlyban, 2319,1 Mrd Ft kiadási és bevételi főösszeggel állapította meg.

Az E. Alapnál 2018. első félévében 1174,5 Mrd Ft bevétel – az eredeti bevételi előirányzat 50,6%-a – és 1147,2 Mrd Ft kiadás – az eredeti kiadási előirányzat 49,5%-a – realizálódott, ami a költségvetés központi alrendszerének egyenlegét 27,3 Mrd Ft-tal javította. A költségvetési kiadások és bevételek teljesítése összességében arányaiban megfelelt az időarányosnak.

Az E. Alap 2018. évi és a megelőző évi főbb kiadási és bevételi előirányzatait, azok féléves teljesülési adatait, arányát a 17. táblázat tartalmazza.

17. táblázat

Az E. Alap főbb bevételi és kiadási előirányzatainak és teljesítési adatainak alakulása

Megnevezés	2017. év			2018. év		
	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)	Az év végi teljesítés aránya (%)	Eredeti előirányzat (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés (Mrd Ft)	I. félévi teljesítés aránya (%)
Bevételek összesen	2084,2	50,1	101,9	2319,1	1174,5	50,6
Ebből:						
- Szociális hozzájárulási adó és járulékok	500,7	49,5	100,9	1381,5	686,7	49,7
- Egészségügyi hozzájárulás	166,3	59,1	106,5	183,3	96,0	52,4
Kiadások összesen	2261,0	50,9	99,8	2319,1	1147,2	49,5
Ebből:						
- Táppénz	101,4	47,4	98,8	115,8	55,5	48,0
- GYED	141,0	52,2	107,4	163,2	86,3	52,8
- Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	320,6	46,2	93,2	309,0	143,9	46,6
- Gyógyító megelőző ellátás	1196,2	51,7	100,0	1204,4	596,0	49,5
- Gyógyszertámogatás	340,5	53,6	99,6	337,4	173,9	51,5
Egyenleg	92,2	-	-	0,0	27,3	-

Forrás: Kincstár által készített 2018. évi központi költségvetés végrehajtásának havi adatai alapján ÁSZ szerkesztés

2018. I. félévében az E. Alap eredeti bevételi előirányzata 50,6%-ban teljesült, amely kis mértékben, 0,5 százalékponttal haladta meg az előző év azonos időszakának teljesülési arányát. Az E. Alap 2018. év végi bevételei a foglalkoztatottság és a keresetnövekedés hatására várhatóan kedvezőbben alakulnak a tervezettnél, az előző évhez hasonlóan az év végéig további bevételi többlet várható. **A szociális hozzájárulási adó és járulékok** 2018. I. félévi bevételei 49,7%-ban¹⁶ teljesültek, azonban ezen kedvező folyamatok az év hátralévő részében elősegítik a bevételek időarányosnál nagyobb mértékű év végi teljesülését. Figyelembe véve a 2017. év végi teljesülési adatokat (101,9%) is a szociális hozzájárulási adó és járulékok esetében 10,0-12,0 Mrd Ft közötti bevételi többlet várható.

¹⁶ A 2018. I-VII. havi adatok alapján szociális hozzájárulási adó és járulékok bevételei 58,2%-ban 686,7 Mrd Ft összegben teljesültek.

Az **egészségügyi hozzájárulás** bevétele az első félévben¹⁷ az időarányosnál 2,4 százalékponttal (4,4 Mrd Ft-tal) magasabb teljesült hasonlóan a 2017. év végéhez képest. A 2017. évben a túlteljesülés mértéke 6,5% volt. A foglalkoztatottság és a keresetnövekedés hatására várhatóan folytatódik ez a tendencia, melynek eredményeként az egészségügyi hozzájárulás bevételének teljesítésében 8,0-10,0 Mrd Ft összegű bevételi többlet valószínűsíthető.

A 2018. első félévben az **E. Alap főbb kiadásai** 49,5%-ban teljesültek, mely összességében alacsonyabb a 2017. I. félévi 50,9%-hoz képest. A jogcímek közül a GYED és a gyógyszer-támogatási kiadások teljesítései haladták meg az eredeti előirányzat időarányos részét, a táppénz, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások és a gyógyító-megelőző ellátások teljesülési aránya nem érte el az 50%-ot.

A **GYED-el** kapcsolatos kiadások, az előző év azonos időszakához hasonlóan (2017. I. félévében 52,2%) szintén túlteljesült az év első hat hónapjában¹⁸, a túlteljesülési aránya 2,8%-ot (4,7 Mrd Ft-ot) tett ki. A jogcím 2017. év végi teljesítési adatai szintén meghaladták a törvényi módosított előirányzatot. A GYED-el kapcsolatos kifizetések összege emelkedő tendenciát mutat az év első hat hónapjában. Ezen körülményeket figyelembe véve az év végére is a kiadások túllépése várható 8,0-10,0 Mrd Ft mértékben.

A **gyógyszer-támogatási kiadások** félévi teljesülése 1,5%-kal (5,2 Mrd Ft-tal) haladta meg az időarányos mértéket¹⁹, emellett a havi kifizetések összege az év elejétől folyamatosan növekedett és az év végére 12,0-15,0 Mrd Ft összegű többletkiadás várható. Az ÁSZ a 2018. évi költségvetés véleményezése során már báziskockázatként jelezte az előirányzat túlteljesülését, mivel a megalapozott számítások ellenére 4,6 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegben került a jogcím megtervezésre a Kvtv.-ben.

Az E. Alap esetében kiadási megtakarítás is várható. A **rokkantsági és rehabilitációs ellátások** teljesített összege 2018. első félévben 3,4%-kal²⁰, 10,6 Mrd Ft-tal maradt el az időarányos teljesítéstől. A Kincstár adatai szerint az ellátásban részesülők száma a 2016. decemberi 357,2 ezer főről 2017. márciusra 350,7 ezer főre, 2017. júliusra pedig 348,1 ezer főre csökkent²¹. A tendenciák alapján a 2018. évben is az ellátottak számának további csökkenése várható, így a kiadási jogcímen 10,0-17,0 Mrd Ft kiadási megtakarítás prognosztizálható.

Az E. Alap főbb bevételi és kiadási jogcímei esetében 18,0-22,0 Mrd Ft bevételi többlet, 10-17 Mrd Ft kiadási megtakarítás és 20,0-25,0 Mrd Ft kiadási túlteljesülés várható az év végére a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján. Az azonosított kockázatok együttes hatása az E. Alapnál várhatóan 8,0-14,0 Mrd Ft-os többlet.

¹⁷ A 2018. I-VII. havi adatok alapján az egészségügyi hozzájárulásból származó bevételek az időarányos teljesülést 2,5 százalékponttal haladták meg, a vártnál 4,5 Mrd Ft-tal több bevétel realizálódott.

¹⁸ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a GYED kiadásai az időarányost meghaladóan 61,8%-on teljesültek.

¹⁹ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a gyógyszertámogatások kiadásai tovább emelkedtek, 2018. július végére 5,2 Mrd Ft-tal haladták meg az időarányos előirányzatot. A teljesülés aránya 59,9% volt.

²⁰ A 2018. I-VII. havi adatok alapján a rokkantsági és rehabilitációs ellátásokkal kapcsolatos kiadások teljesülése elmaradt az időarányos előirányzattól, 13,4 Mrd Ft-os kiadási megtakarítás keletkezett.

²¹ A 2017. decemberi adatok a Kincstár honlapján még nem álltak rendelkezésre.

1. melléklet

Az időarányostól eltérő hiány kialakulását befolyásoló tényezők bemutatása

Megnevezés	Az időarányostól való eltérés összege 2018. I félévben (Mrd Ft) (- hiánynövelő tételek, +hiány- csökkentő tételek)	Az év végi hiánycél teljesíthetőségével összefüggő kockázat (igen/nem)
A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS BEVÉTELI TÉTELEI		
Vállalkozások költségvetési bevételei	-110,4	
Ebből:		<u>igen</u>
• Társasági adóbevételek	-84,6	
• Egyszerűsített vállalkozási adó	-20,2	<u>igen</u>
• Kisadózók tételes adója és a Kisvállalati adó	+8,0	<u>igen</u>
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	-180,4	
Ebből:		nem
• Általános forgalmi adó	-146,2	
• Jövedéki adó	-51,3	nem
• Pénzügyi tranzakciós illeték	+12,3	<u>igen</u>
Lakossági befizetések	+5,6	
Ebből:		<u>igen</u>
• Személyi jövedelemadó	+2,1	
• Gépjárműadó	+3,5	nem
Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok	+558,7	
Ebből:		nem
• Költségvetési szervek bevételei	+461,6	
• Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei	+98,3	nem
Befizetés az államháztartás alrendszereiből	+153,6	
Ebből:		nem
• Központi Maradványalapba történő befizetés	+156,1	
Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések	+47,4	<u>igen</u>
Egyéb bevételek	+4,7	nem
Adósságszolgálatlaltal kapcsolatos bevételek	+40,7	nem
Uniós programok bevételei	-793,6	<u>igen</u>
Egyéb uniós bevételek	-30,4	nem
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	-304,1	

Megnevezés	Az időarányostól való eltérés összege 2018. I félévben (Mrd Ft) (- hiánynövelő tételek, +hiány- csökkentő tételek)	Az év végi hiánycél teljesíthető- ségével összefüggő kockázat (igen/nem)
A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS KIADÁSI TÉTELEI		
Egyedi és normatív támogatások	-17,4	nem
Közszolgálati műsorszolgáltatás támoga- tása	+0,0	nem
Szociálpolitikai menetdíj támogatás	+2,4	nem
Lakásépítési támogatások	+37,7	<u>igen</u>
Nemzeti család- és szociálpolitikai alap	-3,5	nem
Költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok	-729,4	
Ebből:	-592,3	<u>igen</u>
• Költségvetési szervek kiadásai		
• Szakmai fejezeti kezelésű elő- irányzatok kiadásai	-227,5	<u>igen</u>
• Szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadások	+90,4	<u>igen</u>
Államháztartás alrendszereinek támoga- tása	+2,9	nem
Társadalmi önszerveződés támogatása	-3,3	nem
Adósságszolgálat, kamattérítés	+15,3	nem
Tartalékok	+130,3*	nem
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	+58,3	nem
Kormányzati rendkívüli kiadások	+0,1	nem
Egyéb kiadások	-11,0	nem
Kezességérvényesítés	+3,3	nem
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	-2,2	nem
KIADÁSOK ÖSSZESEN	-516,5	

* A tartalékok felhasználása kormányzati hatáskörben végrehajtott előirányzat-átcsoportosítások eredményeként történik, pénzforgalmi teljesülés ezen a jogcímen nem keletkezik, ezért a feltüntetett kiadási megtakarítás technikai jellegű.

Forrás: a Kincstár központi kormányzatra vonatkozó 2018. 06 havi előzetes mérlege alapján ÁSZ szerkesztés

Az elemzés során azonosított kockázatok összefoglalása

A 2018. évi pénzforgalmi hiánycél alakulására ható, beazonosított kockázati tényezők:

- a pénzforgalmi hiánycél teljesíthetősége (az EU-s bevételek elmaradása, a költségvetési szervek és szakmai kezelésű fejezeti kiadási előirányzatok túlteljesülése);
- uniós módszertan szerinti államadósság szabály teljesíthetősége;
- az általános forgalmi adó bevételek, és az állami vagyonnal kapcsolatos bevételeknél elszámolt osztalékbevételek túlteljesülése;
- a központi alrendszer pénzforgalmi hiányára ható, számszerűsített bevételi tényezők:

2018. évi hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) bevételi tényezők	Becsült eltérés minimum (Mrd Ft)	Becsült eltérés maximum (Mrd Ft)
a TAO bevételek elmaradása	-60,0	-80,0
a KIVA bevételek többlete	+10,0	+15,0
az EVA bevételek elmaradása	-15,0	-20,0
a KATA bevételek többlete	+10,0	+15,0
a pénzügyi tranzakciós illetékbevétel többlete	+18,0	+20,0
az SZJA bevételek többlete	+30,0	+40,0
az E. Alap bevételi többlete	+18,0	+22,0
Összesen:	+11,0	+12,0

- a központi alrendszer pénzforgalmi hiányára ható, számszerűsített kiadási tényezők:

2018. évi hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) bevételi tényezők	Becsült eltérés minimum (Mrd Ft)	Becsült eltérés maximum (Mrd Ft)
Lakástámogatások kiadási megtakarítása	+15,0	+20,0
E. Alap kiadási többlete	-20,0	-25,0
E. Alap kiadási megtakarítása	+10,0	+17,0
Összesen	+5,0	+12,0

Fogalomtár

államadósság	az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adóssága (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdés a) pontja)
államadósság-mutató	olyan százalékban kifejezett, egy tizedesig kerekített hányados, amely számlálójában az államháztartás központi alrendszerének, az államháztartás önkormányzati alrendszerének, és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek egymással szembeni kötelezettségek kiszűrésével számított (konszolidált) adósságának, nevezőjében, a Közösségben a nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló tanácsi rendeletben meghatározottak szerint számított bruttó hazai terméknek e törvény szerinti értéke szerepel (Forrás: Gst. 2. § (1) bekezdés a)-b) pontjai).
bruttó államadósság	az adósságelemet képező instrumentumokban fennálló követelések levonása nélkül számított kötelezettség.
bruttó állóeszköz-felhalmozás	Tartalmazza az elszámolási időszakban vásárolt vagy saját termelésben előállított tárgyi eszközök és immateriális javak értékét, a használt tárgyi eszközök értéknövekedését, a külföldről származó tárgyeszköz-apportot, valamint a pénzügyi lízing konstrukcióban beszerzett tárgyi eszközök értékét. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html .)
bruttó kereset	A személyi jövedelemadót, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkaerőpiaci járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenek fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege. (Forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html .)
EDP jelentés	a KSH jelentése az EU Túlzott Hiány Eljárása keretében évente kétszer történő adatszolgáltatás az Európai Unió részére a kormányzati szektor hiányáról és adósságának alakulásáról.
EDP egyenleg/hiány	az államháztartási egyenleg és a kormányzati szektor uniós statisztikai egyenlegének eltérése
Elkülönített állami pénzalap	Az elkülönített állami pénzalapok a közfeladatok ellátása során az állam nevében beszedendő költségvetési bevételek és teljesítendő költségvetési kiadások alapszerű elszámolására szolgálnak. Elkülönített állami pénzalapot közfeladat részben vagy egészben államháztartáson kívüli forrásból történő ellátásának biztosítása céljából törvény hozhat létre.
előirányzat átcsoportosítás	Az átcsoportosítást végrehajtó költségvetésének - az Országgyűlés vagy a Kormány intézkedése, és a fejezetet irányító szervek megállapodása esetén a központi költségvetés, a fejezetet irányító szerv intézkedése esetén a fejezet, az államháztartás önkormányzati alrendszerében

	a költségvetési rendelet, határozat összesített - kiadási előirányzatai főösszegének változatlansága mellett a kiadási előirányzatok egyidejű csökkentésével és növelésével végrehajtott módosítás.
előirányzat-módosítás	A megállapított bevételi előirányzat vagy a kiadási előirányzat növelése vagy csökkentése. (Forrás: Áht. 1. § 6. pont)
felülről nyitott előirányzat	a központi alrendszer azon előirányzatai, melyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól
háztartások fogyasztása	A fogyasztási kiadáson kívül tartalmazza a természetbeni társadalmi juttatásból származó fogyasztást is. (Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html .)
kockázatos adózó	Az állami adó- és vámhatóság kockázatos adózónak minősíti azt a felszámolás, végelszámolás alatt nem álló, cégjegyzékbe bejegyzett adózót, csoportos adóalanyt vagy áfa-regisztrált adóalanyt, amely esetében az Art. 157. § (1) bekezdés a)-h) pontjaiban rögzített feltételek legalább valamelyike fennáll további kiegészítő előírások figyelembe vétele mellett. A csoportos adóalany kockázatos adózónak minősül, ha legalább egy tagja kockázatos adózó. Az állami adó és vámhivatal az adózók minősítését negyedéves rendszerességgel végzi. (Forrás: Art. 157. § (1)-(4) bekezdései)
kormányzati szektor egyenlege	az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK tanácsi rendelet alapján számított egyenleg (Forrás: Gst. 1. § c) pontja)
kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezet	az Áht. 3. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakon kívül az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 2009. május 25-i 479/2009/EK rendelet (a továbbiakban: 479/2009/EK rendelet) szerint a kormányzati szektorba sorolt szervezet. (Forrás: Gst. 1. § b) pontja, Áht. 2. § (1) bekezdés l) pontja)
költségvetési szerv	A költségvetési szerv jogszabályban vagy alapító okiratban meghatározott köz-feladat ellátására létrejött jogi személy. A költségvetési szerv tevékenysége lehet alaptevékenység, amely a létrehozásáról rendelkező jogszabályban, alapító ok-iratában a szakmai alapfeladatoként meghatározott, valamint a szakmai alapfeladatai ellátását elősegítő más, nem haszonszerzés céljából végzett tevékenység, vállalkozási tevékenység, amely haszonszerzés céljából, államháztartáson kívüli forrásból, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató-, értékesítő tevékenység. (Forrás: Áht. 7. § (1)-(2) bek.)
költségvetési támogatás	A TB Alapok kivételével az államháztartás központi alrendszeréből ellenérték nélkül, pénzben nyújtott támogatások. (Forrás: Áht. 1. § 14. pont)
külkereskedelmi egyenleg	A nemzetgazdaság export- és importforgalmának egyenlege, amely tartalmazza a külkereskedelmi áruforgalmon

kívül a szolgáltatások exportjának és importjának egyenlegét. Az áruforgalom tartalmazza a külkereskedelmi áruforgalmi statisztikából rendelkezésre álló általános forgalmat (beleértve a vámszabad területek és a külföld közötti forgalmat), a bunkerüzemanyagot, az aktív és passzív bér munkát (bruttó értéken számba véve), a bér munka késztermék export anyagtartalmának korrekcióját, a javítást (nettó értéken számba véve) és a térítárat. A szolgáltatásforgalom tartalmazza az idegenforgalmat (a nem rezidensek költsége Magyarországon és a rezidensek költsége külföldön), a rezidens és nem rezidens gazdasági egységek közötti üzleti és egyéb szolgáltatás tranzakciókat. A nemzetgazdasági elszámolásokban a külkereskedelmi áruforgalom számítása szerződéses paritáson történik. (Forrás:

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html>.)

megbízható adózó

Az állami adó- és vámhatóság megbízható adózónak minősíti azt a cégjegyzékbe bejegyzett adózót, csoportos adóalanyt, vagy áfa-regisztrált adóalanyt, amely az Art. 153 § (1) a)-i) pontjaiban meghatározott együttes feltételeknek megfelel. Ettől eltérően az állami adó- és vámhatóság megbízható adózónak minősíti azt a nyilvánosan működő részvénytársaságot, amely az Art-ban meghatározott együttes feltételeknek megfelel. Ha az adózó a tárgyévet megelőző öt évben nem működött, illetve nem minősült áfa-regisztrált adóalanyt, az állami adó- és vámhatóság az (1) bekezdés b)-i) pontja szerinti feltételek fennállását a működés megkezdésétől, illetve az áfa-regisztrált adóalanyiság kezdetétől vizsgálja. A csoportos adóalany megbízható adózónak minősül, ha minden tagja megbízható adózó. Az állami adó és vámhivatal az adózók minősítését negyedéves rendszerességgel végzi. (Forrás: Art. 153. § (1)-(5) bekezdései)

Nemzeti Foglalkoztatási Alap

A Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NEFA) fő célja, hogy biztosítsa a foglalkoztatási és képzési aktív eszközök működtetéséhez, a szakképzési és felnőttképzési támogatásokhoz, a bér garancia támogatásokhoz szükséges pénzügyi forrást, valamint finanszírozza az állás keresési ellátásokat. A 2018. évben továbbra is az egyik legfontosabb célja, hogy a Start-munkaprogram keretében a közfoglalkoztatás révén minél több olyan állás kereső kapjon munkát, aki az elsődleges munkaerő piacon nem tud elhelyezkedni. A Start-munkaprogram finanszírozása 2018. évben is innen történik.

pénzforgalmi szemléletű költségvetési egyenleg

a beszámolási időszakban az államháztartás központi alrendszerében teljesített bevételek és kiadások különbsége

stabilitási tartalék

a központi költségvetésről szóló törvényben fejezeti stabilitási tartalékot kell képezni a központi költségvetésről szóló törvényben nem szerepeltetett új feladatok, valamint az abban szerepeltetett feladatok bővítése előirány-

zati fedezetének biztosítására. A fejezeti stabilitási tartalék felhasználásának szabályait a Kormány rendeletben állapítja meg. (Forrás: Áht. 21. § (4a) bekezdés)

szufficit

Költségvetési többlet, eredmény. Amennyiben a költségvetés bevételei meghaladják a kiadásokat, szufficitról beszélünk.

végso fogyasztás, összes végso fogyasztási kiadás

Azoknak a termékeknek és szolgáltatásoknak az értéke, amelyek a háztartások vagy a társadalom végso szükségleteinek kielégítését szolgálják. (Forrás: <http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz31.html>.)

Rövidítések jegyzéke

ÁFA	Általános forgalmi adó
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
ÁKK	Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
ÁSZ	Állami Számvevőszék
CSOK	Családi Otthontermelési Kedvezmény
E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
EDP	Európai Unió Túlzott Hiány Eljárása (Excessive Deficit Procedure)
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
EU	Európai Unió
ESA	Nemzeti és Regionális Számlák Európai Rendszere (European System of Accounts)
EVA	Egyszerűsített vállalkozói adó
Eximbank Zrt.	Magyar Export – Import Bank Zrt.
GDP	Gross domestic product, bruttó hazai termék. A GDP az egy területen, adott idő alatt előállított végső felhasználásra szánt javak (termékek és szolgáltatások) összességének értéke.
GINOP	Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program
Gst.	2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
GYED	Gyermekgondozási díj
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
KEHOP	Környezet és Energetikai Hatékonysági Operatív Program
Kincstár	Magyar Államkincstár
Korm. határozat	Kormányhatározat
Korm. rendelet	Kormányrendelet
KÖFOP	Közigazgatás- és Köszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KT	Költségvetési Tanács
Kvtv.	központi költségvetésről szóló törvény

MNB	Magyar Nemzeti Bank
Mrd Ft	milliárd forint
NCSSZA	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap
NEFA	Nemzeti Foglalkoztatási Alap
NAV	Nemzeti Adó és Vámhivatal
NEAK	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
OP	Operatív Program
PM	Pénzügyminisztérium
TB Alapok	Társadalombiztosítási Alapok (Ny. Alap és E. Alap)
TÁMOP	Társadalmi Megújulási Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP	Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program